

207

abril
2010
3 EUR

el mirall

Opinió

Joan Guasp:
«Brindant amb
una copa de cava»

Entrevista

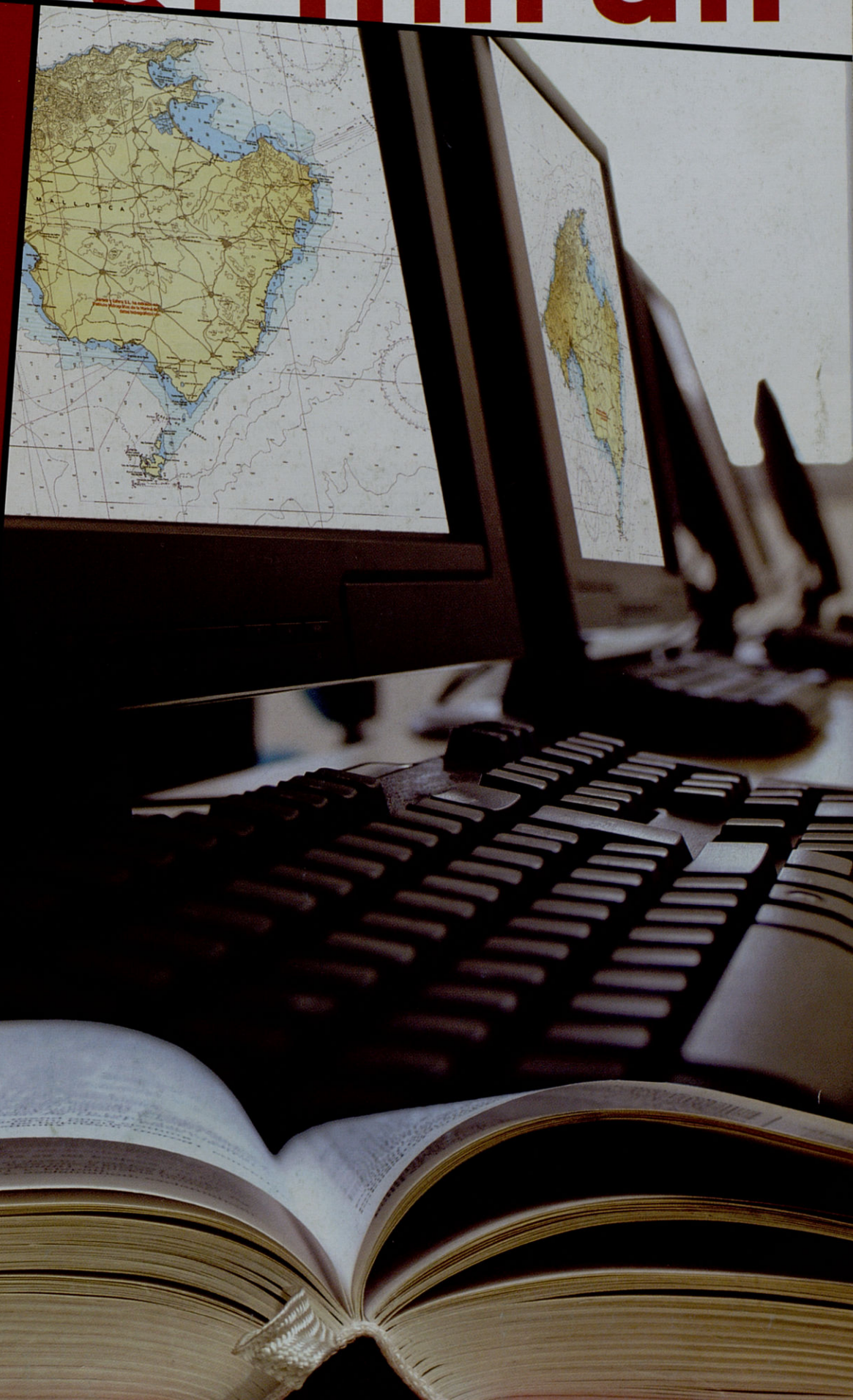
Joan Mas i Vives
(2a part)

Itineraris

Gaspar Valero:
El camí de l'Arxiduc
i el puig del Teix

Dossier

La formació, una bona
eina per sortir de la crisi

Europa arriba a ca teva ...

Punts d'Informació Europea ... al teu abast a:

Alaró

Ajuntament d'Alaró
971 510 000

Alcúdia

Casal Can Joanet
971 549 195

Algaida

Ajuntament d'Algaida
971 125 076

Andratx

Ajuntament d'Andratx
971 628 000

Ariany

Ajuntament d'Ariany
971 561 182

Artà

Punt d'Informació Ciutadana
971 836 981

Binissaleu

Biblioteca de Binissaleu
971 870 486

Bunyola

Ajuntament de Bunyola
971 613 007

Cala d'Or (Santanyí)

Punt d'Informació Jove
971 643 369

Cala Rajada (Capdepera)

Punt d'Informació Ciutadana
971 819 467

Calvià

Biblioteca de Cas Catalá - Illetes
971 701 218

Campanet

Ajuntament de Campanet
971 516 005

Campos

Biblioteca de Campos
971 652 9301

Esporles

Casal de Joves
971 610 752

Felanitx

Ajuntament de Felanitx
971 584 223

Inca

Biblioteca d'Inca
871 914 506

Llucmajor

Casal de Joves
971 662 512

Manacor

Biblioteca de Manacor
971 849 127

Marratxí

Oficina d'Atenció Ciutadana
971 795 145

Muro

Punt d'Informació Jove
971 860 490

Palma

Consell de Joventud
971 712 002

Petra

Ajuntament de Petra
971 830 000

Pollença

Oficina de Participació Ciutadana
971 533 111

Porreres

Ajuntament de Porreres
971 647 221

Puigpunyent

Biblioteca de Puigpunyent
971 616 654

Sa Coma (Sant Llorenç)

Biblioteca de Sa Coma
971 811 820

Sa Pobla

Punt d'Informació Ciutadana
971 544 111

Sant Joan

Biblioteca de Sant Joan
971 526 205

Santa Margalida

Casal "Joan Mascaró i Fornés"
971 523 895

Santa Maria del Camí

Biblioteca de Cas Metge Rei
971 140 665

Selva

Ajuntament de Selva
971 515 006

Sencelles

Ajuntament de Sencelles
971 872 038

Ses Salines

Biblioteca de Ses Salines
971 649 682

Sòller

Biblioteca de Sòller
971 630 388

Vilafranca de Bonany

Ajuntament de Vilafranca
971 832 107

Centre Balears Europa

T. 971 78 44 60
F. 971 78 43 35
cbe@cbe.caib.es
Palau Reial, 17
07001 Palma

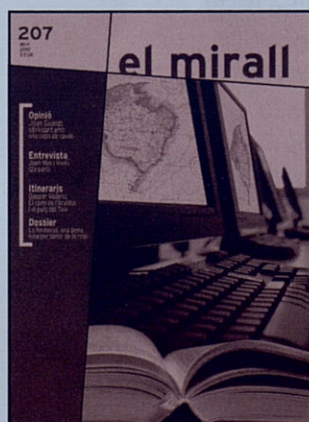

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació

[índex]

editorial	4	La crisi permanent
dossier	5	La formació, una bona eina per sortir de la crisi
opinió	18	Brindant amb una copa de cava
entrevista	20	Joan Mas i Vives i les 'identitats' del segle XIX [2a part]
miscel·lània	30	Jaume Lladó
racó econòmic	32	El sector públic, excessiu o subdesenvolupat?
el semàfor	33	Oficina dels Drets Lingüístics
llibres	34	Si fas egosurfing, seràs feliç
art	38	Juan Uslé. Puresa del natural
itineraris	42	El camí de l'Arxiduc i el puig del Teix
cinefàgia	48	Daniel Monzón aspira a Hitchcock

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL
Abril de 2010 · Núm. 207

Edició:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publicació:
Associació EL MIRALL
C/ del Pare Bartomeu Pou, 31, bxs.
07003 Palma

Adreça electrònica:
<http://www.ocb.cat>
comunicacio@ocb.cat

President:
Jaume Lladó

Director:
Joan Guasp

Cap de redacció:
Esther Balaguer

Consell editorial:

Jaume Lladó
Pere Bueno
Joan Guasp
Joan Miquel Chacon
Gabriel Matas
Macià Calafat

Publicitat:
Santi Adrover

**Producció, administració
i publicitat:**

Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:

Omnium Cultural
C/ de la Diputació, 276, pral.
08009 Barcelona

Delegació a València:

Acció Cultural del País Valencià
C/ del Baró de Càrcer, 37
46001 València

Disseny
Marco Spinazzola

**Maquetació i
fotocomposició**
Ecogràfic

Impressió
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754

Dipòsit legal
PM 10-1987

Agraïments
Paraula. CSL

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5109675580

[editorial]

La crisi permanent

És cert que estam en temps de crisi, però això no significa que aquesta situació sigui crítica per a tothom. O més crítica que en altres èpoques i situacions. Aquí es troba la gran paradoxa. En el nostre racó del món, sempre hi ha hagut crisis i, a més, són un element propi de l'element humà, és a dir, que és permanent per als éssers humans. La crisi resulta veritablement crítica quan no troba sortides vàlides al seu estat crític –quan el que és vell no acaba de morir i quan el que és nou no acaba de néixer, segons Brecht–, i no és cap joc de paraules. La qual cosa significa que depèn de nosaltres el fet que la crisi ens domini o la dominem nosaltres a ella. Qui lluita per sortir-se'n, en part ja l'ha superada. I això és el que hem fet aquí durant segles: intentar sortir-ne. I en aquestes estam encara. És clar que parlem de la crisi en un sentit humà generalitzat: de fet, l'home està en crisi tot el temps que duren els seus dies sobre la Terra. La naturalesa humana és crítica en si mateixa. Els americans diuen que els gratacels més alts es construeixen just abans de les grans crisis de la construcció. Aquí tenim alguna experiència sobre el tema.

Però, com és que no ens hi acostumem? Com és que tota la vida parlem, en un sentit o l'altre, de la crisi? Segurament perquè, d'una manera més o menys conscient, també més o menys som conscients que són les crisis les que fan avançar les societats.

Sabem que la crisi actual és, primordialment, econòmica. Si més no, és la que més preocupa el gruix de la població. Malgrat tot, els experts tenen, a mitjà o a llarg termini, solucions per redreçar-la. N'hi ha que proposen aplicar mesures de suport als sectors de futur, lluitar contra l'economia submergida, impulsar la innovació, donar facilitats als joves empresaris i facilitar crèdits assequibles, reduir les despeses de l'Administració, fer plans d'austeritat, implantar ajuts al finançament, congelar salaris als funcionaris estatals i autonòmics..., mil i una mesures que deixen al marge, probablement, allò que pot ser que sigui el que més pugui ajudar a superar de veritat aquesta crisi i d'altres de successives. Ja sabem que si no són del tot permanents, almenys són permanentment cícliques.

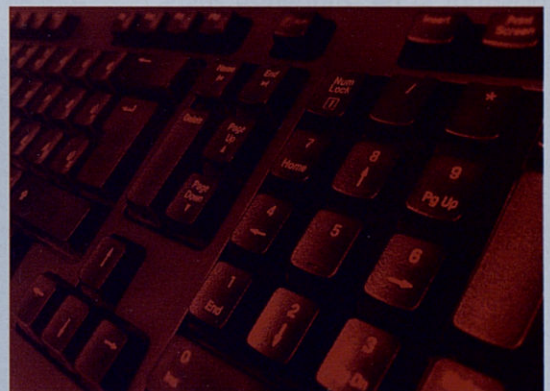
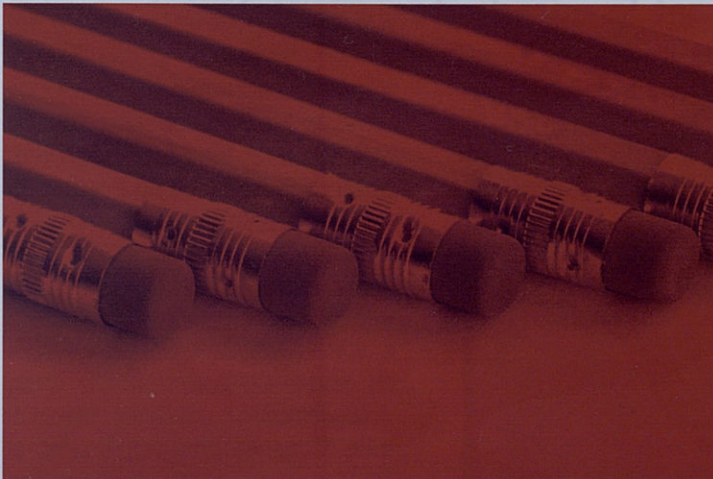
Parlem de la formació professional del personal que cerca una sortida digna a la seva difícil situació. Aquesta formació professional sí que hauria de ser permanent, no tan sols en temps de crisi, sinó també tot al llarg de les nostres vides, fins i tot quan entrem en períodes llargs d'inactivitat per diferents causes, o també quan arriba l'hora de la jubilació. Però no tan sols s'hauria de tractar d'una formació professional específica, sinó també en tots els àmbits de la vida. Una bona formació per sortir de la crisi econòmica comporta una formació per a la vida en sentit global: en l'aspecte familiar i domèstic, en l'apartat moral, cultural i espiritual, en el sentit de relació amb el nostre entorn quotidià, d'identitat, de llengua, d'història, de societat, de nació, etc.

No cal dir que el que proposam és gairebé una utopia, però a la llarga no hi ha solució més inqüestionable que aquesta. EL MIRALL, a l'ombra de la resplendor de l'Obra Cultural Balear, ho fa des de fa anys. Algú pot pensar que no hem avançat gaire, malgrat tant d'esforç. No ens equivoquem: sí que hem avançat, la situació seria molt diferent i la crisi seria molt més profunda sense els que lluiten per estar informats i per formar-se puntualment per tal d'estar disponibles a l'hora de la veritat. A l'hora de trobar feina. Perquè, si volguéssim ser una mica frívols, a la manera d'H. G. Wells podríem dir que les crisis d'avui són els acudits de demà.

[dossier]

COORDINACIÓ: ESTHER BALAGUER

La formació, una bona eina per sortir de la crisi

Ajuntaments i formació del funcionariat

TEXT: ANTÒNIA BARRES I MUNDET

Durant els darrers 30 anys, els ajuntaments han desenvolupat una activitat important en l'àmbit educatiu, ja que han tingut un paper dinàmic i expansiu de bones pràctiques educatives dins la comunitat. En aquesta tasca, han posat la mirada, fonamentalment, cap a l'exterior de la institució.

Passats els anys d'obscurantisme del franquisme, els nous ajuntaments democràtics han demostrat, amb escreix, ser especialment sensibles al tema educatiu, com una eina de millora de la qualitat de vida de la ciutadania.

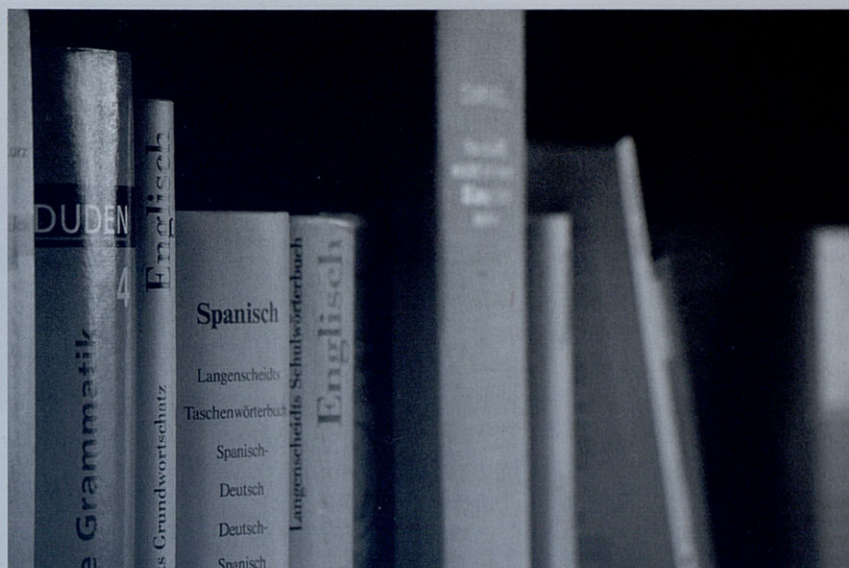
Si en feim un repàs, comprovem que han incidit i han innovat en la planificació de l'educació del seu municipi, han invertit en una educació d'adults participativa i integrada dins la xarxa social que ha ajudat a consolidar la idea de formació continuada, permanent al llarg de la vida de les persones (*lifelong learning*), una de les aportacions més revolucionaries i transcendents de la pedagogia del segle xx.

Han impulsat programes d'educació cívica, per a infants, per a joves i per a la ciutadania en general, en temes com la sostenibilitat, el medi ambient, el consum responsable, la pau, els drets humans, la igualtat de gènere, l'expressió creativa i artística, etc.

Han contribuït a dignificar l'educació de 0 a 3 anys, han creat nous equipaments educatius i han introduït el lleure i les activitats de temps lliure i educatives en programacions municipals habituals, esperades i necessàries.

L'objectiu d'aquest desplegament de recursos envers els temes educatius ha estat donar resposta a les necessitats i les mancances de la ciutadania en aquesta matèria per fer efectiu el principi d'igualtat d'oportunitats, no tan sols amb una concepció compensatòria, sinó també amb una idea de desenvolupament personal continuat, de manera que s'ha convertit en un dret al llarg de tota la vida allò que estava acotat a una curta franja d'edat, i s'ha estès a tota mena d'espais i entorns ciutadans allò que estava constret a quatre parets, a partir d'aplicar una concepció de la ciutat des d'una òptica diferent: la de la ciutat amb capacitat educadora.

No són, però, les aportacions i les millores de la tasca educativa dels ajuntaments l'objectiu d'aquest

escrit, sinó el contrast entre aquestes—evidentment implantades amb diferents intensitats segons els municipis i les diferents etapes del desenvolupament democràtic—i les febles i tardanes iniciatives municipals en la formació i el reciclatge del personal que treballa dins el seu organisme.

Decebuts per la manca de competències que la Llei reguladora de bases del règim local els assigna, que pràcticament redueix a la matèria d'infraestructures—sense entrar en l'encara no del tot desenvolupada Llei de capitalitat per a ciutats grans, com el cas de Palma—, pocs municipis s'han implicat

directament, amb la mateixa contundència que en els programes abans esmentats, en la formació del seu propi personal, malgrat que aquest podia ser un clar instrument d'actualització, d'introducció de noves pràctiques de la gestió municipal i, en conseqüència, d'una millora substancial de la qualitat dels serveis a la ciutadania.

Compartides les competències formatives del funcionari amb la FELIB, els consells i els instituts d'àmbit comunitari, com l'EBAP, o estatal, com l'INAP, i, si apuram, també de l'oferta formativa que se subvenciona als sindicats, la formació del funcionari s'havia deixat

“Encara queden botigues”

Casa Pomar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 721 483 - Fax 971 719 312 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

ARA TAMBÉ
PREMSA I PAPERERIA

en mans de la bona voluntat i l'interès o l'estímul dels possibles punts acumulables amb vista a concursos de trasllats i promocions. S'acollien a l'oferta que altres administracions no municipals oferien, a excepció del personal policial, que, a través de la fundació d'escoles municipals de policia, han tingut un reciclatge obligatori i anual en la majoria d'ajuntaments. Un fet determinant era que la formació havia estat sempre un petit apèndix dels departaments de recursos humans, tan desbordats per altres qüestions que no podien posar gaire esment en el tema.

Al llarg d'aquests anys, els ajuntaments han resolt molts de problemes i mancances en tots els àmbits de la vida ciutadana posant el punt de mira en les prioritats immediates, massa lluny de l'estructura interna i de les formes de funcionar i gestionar l'Administració.

Mentrestant, el món canviava i condicionava la feina del dia a dia: expansió progressiva de noves tecnologies, canvis substancials en la població amb els fenòmens de la migració i la immigració... Passàrem a formar part d'Europa de ple dret, i apareixien una cadena de canvis legislatius determinants.

Des de fa uns anys, l'Ajuntament de Palma ha assolit la sobirania d'aquesta formació amb la creació de l'Escola Municipal de Formació

(EMF), a fi de prioritzar la direcció i l'organització de la formació i el reciclatge de les persones que mouen l'engranatge de la institució municipal i oferir anualment un programa ampli.

Els eixos en què es mou aquest canvi d'inclinació de la balança, els podríem resumir en quatre punts:

- La convicció que la formació és el mitjà per donar la resposta adient a les necessitats i els requeriments de les estratègies i els objectius generals que es marqui l'Administració municipal i que aquestes s'han de correspondre amb les demandes i les necessitats de la ciutadania.
- La multiplicació de les dificultats amb els canvis socials, tecnològics, econòmics, polítics, legislatius, etc., evidenciava que calia posar recursos i donar suport formatiu, des de l'organització mateixa, al personal que s'hi enfrontava cada dia.
- La presència de la cultura de la qualitat i de les auditories, que a poc a poc ha impregnat l'Administració i s'ha convertit en un element bàsic en les formes de fer.
- La necessitat de repensar-ne les formes de gestió, no tan sols per donar una resposta més eficaç i eficient a la complexitat dels problemes, sinó també per adquirir noves formes de fer davant problemàtiques i exigències moder-

nes. La necessitat de trencar l'aportació de solucions individuals i parcials, segons cada departament o àrea, les quals resolien sectorialment allò que reclamava una resposta conjunta.

Davant tot això, la primera feina de l'Escola Municipal de Formació de l'Ajuntament de Palma per elaborar el seu Pla de Formació del 2010 va ser iniciar el procés de detecció de necessitats, que durant més de dos mesos va desplegar entre tot el personal municipal i que va ser l'element que l'ajudà a configurar l'oferta formativa d'enguany.

Una vegada analitzada la informació recollida, els trets més definitoris del Pla de Formació resultant varen ser:

- Estructurar el Pla en mòduls formatius de reciclatges específics i obligatoris a nombrosos departaments, i ajustar al màxim la formació a les necessitats i les mancances del col·lectiu de treballadors i del servei determinat, és a dir, la formació *ad hoc*.
- Impartir cursos d'integració a la cultura de l'Administració municipal que políticament es vol potenciar: qualitat i igualtat, que són els dos lemes del programa. A tall d'exemple, en el segon lema, el d'igualtat, s'hi inclou, entre altres propostes formatives, un pla dirigit a tot el personal de sensi-

La revista per als més joves
feta a les Illes

VISITA'NS
AL WEB

GRAN!
SUPER!
REI!
VISCA!
GUAI!
ELS HA
REGALAT A TOTS UNA
SUBSCRIPCIÓ A
L'ESQUITX!
I AQUESTA
ALEGRIA?

www.esquitx.cat
subscriu-t'hi!

bilització davant l'assetjament sexual en l'àmbit laboral, quan és recent encara l'aprovació del protocol d'actuació municipal. És un cas clar de la relació permanent entre necessitat i resposta formativa en què es treballa.

- Una aposta important, que es fa en col·laboració amb l'EBAP, és el del reciclatge de català, que a hores d'ara té prop de 400 persones de l'Ajuntament apuntades en algun curs dels diferents nivells de l'ensenyament reglat, a més de qualche curs de nou format, com l'anomenat «Activa la llengua», de dinamització d'ús del català.
- Fer una oferta formativa àmplia en noves tecnologies, actualització legislativa i normativa i de gestió administrativa, però també de tècniques i recursos per superar la conflictivitat en augment a l'hora d'atendre el públic, la tensió davant l'increment i el canvi del perfil del personal usuari dels serveis socials, etc.
- No descuidar la línia de formació en tècniques de gestió en transversalitat i *mainstreaming*, més amunt comentades.

- Augmentar els cursos de metodologia en línia o semipresencials (*blended learning* o aprenentatge mixt).
- El reciclatge i la formació especialitzada del personal policial i de bombers, col·lectius amb una llarga tradició formativa de la qual l'EMF actualment és hereva. Ambdós constitueixen en nombre gairebé la meitat del personal municipal.
- Tampoc no es pot deixar de banda la formació que és obligatòria per llei i per a tothom, com el perfil de cursos de prevenció de riscos laborals i el de primers auxilis, entre d'altres.

Respecte al personal formador que l'EMF selecciona per impartir els diferents cursos, es manté un equilibri entre personal especialista extern de l'Ajuntament i les persones que hi treballen, a les quals s'ofereix, tant en forma presencial com en línia, cursos de formació de personal formador, perquè disposin de recursos didàctics per fer una feina que, generalment, és aliena a la seva formació inicial.

Una altra línia important de tre-

ball de l'EMF és l'avaluació rigorosa dels resultats dels seus cursos, especialment l'avaluació per transferència als llocs de feina respectius i als seus equips, que ja es va aplicar selectivament durant el 2009.

Ahora, per facilitar l'accés i la informació i formació a totes les persones destinatàries d'aquest pla, enguany l'EMF posarà en funcionament el seu web, que millorarà el sistema de difusió i inscripció, que actualment es fa mitjançant la intranet municipal i l'edició del pla de formació en paper.

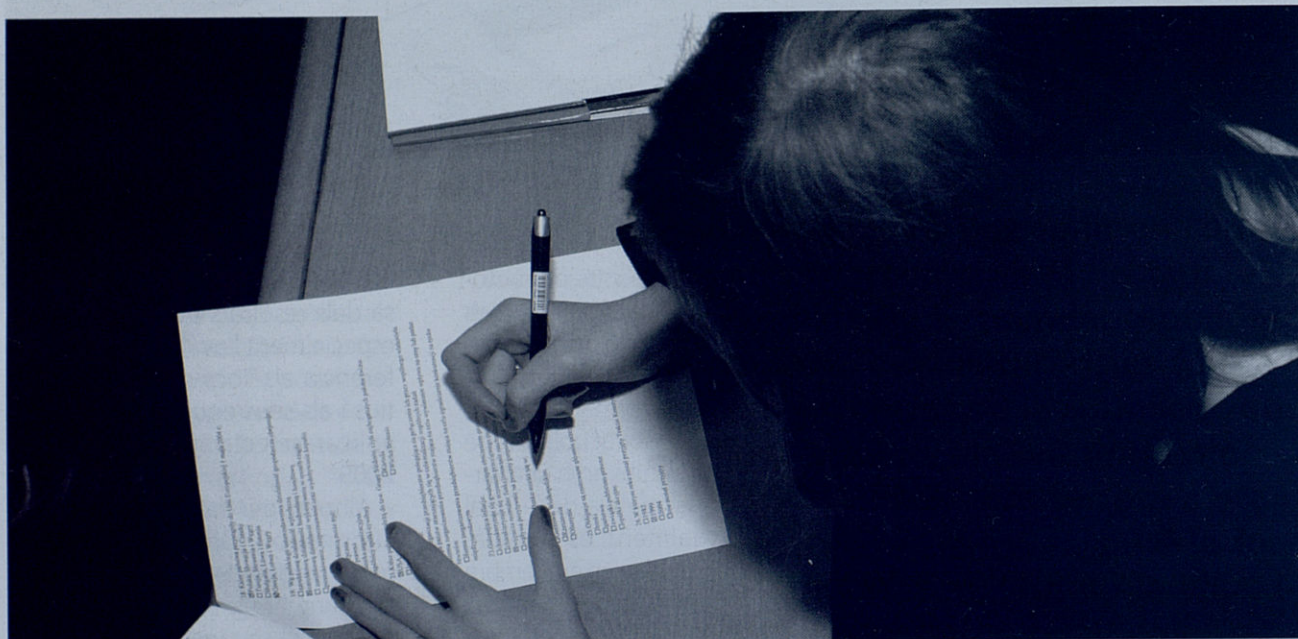
Per últim, l'EMF ha liderat un seguit d'encontres formatius entre els equips tècnics de les diferents administracions de Mallorca, amb l'objectiu d'intercanviar experiències, complementar ofertes i reflexionar conjuntament sobre el nostre treball i la feina comuna a fer en una especialització de l'àmbit educatiu que forçosament agafarà cada vegada més volada.

Antònia Barres i Mundet és pedagoga i cap de secció de l'Escola Municipal de Formació de l'Ajuntament de Palma.

Estudiar? Formar-se?

La (in)utilitat de la formació acadèmica 'oficial'

TEXT: JOSEP SERRA

A l'hora de tractar el tema de la formació, s'han de tenir en compte, entre d'altres, variables tan importants com ara: 1) l'estadi d'aprenentatge personal: etapes de primària i secundària obligatòria o fases acadèmiques postobligatòries: batxillerat, cicles formatius, estudis universitaris...; 2) la finalitat bàsica de la formació: obtenir coneixements, accedir a un lloc de feina, millora professional...; 3) les expectatives personals: la formació entesa com a etapa prèvia a l'ocupació o fase transitòria entre ocupacions, o bé la formació entesa com a aprenentatge permanent al llarg de la vida, i 4) els condicionants de la formació: obligatorietat legal, voluntat personal, «imposició indefugible» per part de la família o de l'empresa...

A partir de les premisses anteriors disposarem d'una sèrie de perfils formatius que tot i no ser adaptats a cada individu, almenys sí que aporten informació per a la presa de decisions en relació a una determinada línia formativa més adequada a les pròpies necessitats (sense oblidar que les capacitats individuals són un factor independent de les fonts d'ocupació).

Si tenim en compte que l'educació sempre té un valor formatiu i que està lligada a determinats valors culturals vigents en un lloc i un moment determinat, i que la cultura és un fort modelador de la personalitat individual (sovint en contraposició al comportament «natural» de caire biològic), ja tenim els paràmetres necessaris per explicar les diferències substancials en la formació o bé segons l'edat (perspectiva diacrònica) o bé segons la realitat social que envolta l'individu i els condicionants del mercat corresponents (perspectiva sincrònica).

Així, amb la combinació complexa de factors inherents a l'individu i d'aspectes atribuïbles fonamentalment a l'entorn vital, hauríem de poder determinar amb gran precisió una línia formativa de cada persona adequada a les seves capacitats, la seva voluntat, els seus objectius, les seves expectatives i les seves necessitats reals i/o percebudes; però la realitat és que en

aquest procés també hem de tenir en compte els professionals de l'ensenyament, els plans d'estudi impulsats i aprovats per l'Administració educativa (sabent que les línies generals les aprova el Govern de l'Estat espanyol i que les autoritats del nostre país només hi tenen un paper executiu i de legislació a nivell secundari), els empresaris, els

sindicats, tot un seguit d'associacions i organitzacions diverses autoritzades a fer formació de manera oficial, etc.

Aquí ja entrem a tocar temes *tabú*, perquè la xarxa de drets individuals o corporatius, els interessos individuals o grupals i la capacitat de decisió (inter)dependent entre tots aquests actors en relació amb

Cream espais per convida

Roldan
Cream espais per convida

971 763 666 · www.rolan.es

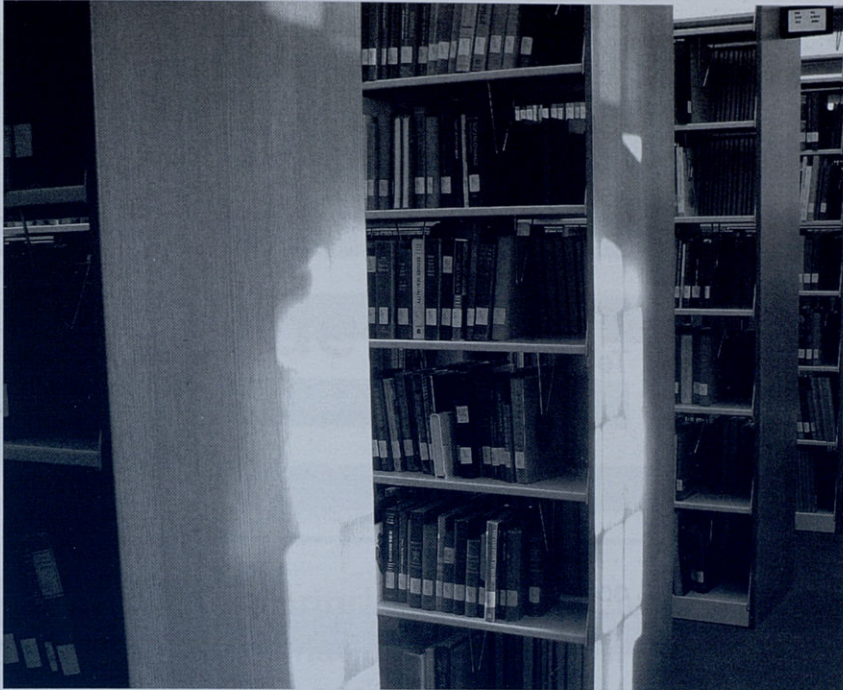
l'individu que aprèn/vol aprendre no sempre faciliten les coses per aconseguir una formació personal que comporti bon rendiment professional i alhora beneficiï la societat en conjunt. Exemples d'aquestes (inter)dependències: 1) el personal docent té la condició de funcionari, i no estic parlant d'estabilitat en el lloc de feina, sinó d'un lloc de feina vitalici independentment de la productivitat (excepte casos molt extrems) al llarg de la vida professional; 2) pocs docents volen accedir a funcions directives, però molts s'oposen a l'enfortiment dels drets i els deures dels membres dels equips directius; 3) no disposam d'eines potents per avaluar el nostre sistema educatiu en conjunt, de manera que podem fer suposicions (aquest article no deixa de ser-ne una més) sobre el que pot ser bo o millor, però sense poder saber ben bé d'on venim o cap a on anam amb canvi rere canvi; 4) la forma-

ció acadèmica validada «oficialment» va molt més enllà de la impartida des de centres dependents de l'Administració pública i no és gaire clar que els diferents agents formatius s'ajustin sempre a criteris d'optimització dels recursos públics: necessitat prioritària, qualitat contrastable, millora professional, increment de la productivitat, etc.

Com que ja fa anys que tots aquests temes formen part del debat educatiu («intern» en el cas de les Illes Balears, però que a Catalunya ja ha fructificat en una Llei d'educació bastant ambiciosa la implantació de la qual haurem de seguir atentament al llarg dels propers anys), la Conselleria d'Educació ha adoptat en aquesta legislatura tot un seguit de mesures que poden ajudar a millorar el procés formatiu: 1) inici del procés cap a un model d'ensenyament centrat en les «competències bàsiques» a l'educació primària i secundària,

amb el model derivat del pla Bolonya per a la formació universitària; 2) enfortiment dels aspectes formatius en les funcions dels orientadors dels centres de secundària, fonamentalment pel que fa a la possibilitat d'accés a la formació professional considerat no com una alternativa de segon nivell per als que no vulguin cursar el batxillerat, sinó com una opció que cal valorar atentament i que en qualsevol cas és sempre millor que l'abandonament escolar prematur per incorporar-se directament al mercat laboral sense cap especialització prèvia; 3) millora significativa de l'oferta d'estudis de formació professional; 4) creació del centre d'aprenentatge científicomatamàtic per apropar la formació teòrica a la pràctica derivada de l'observació i l'experimentació amb elements de la realitat quotidiana; 5) inici del procés de dotació de tots els centres educatius públics d'equips informàtics (i altres aparells digitals) actualitzats i dotats de connectivitat amb l'exterior per apropar la realitat de l'aula als recursos que utilitza la major part de l'alumnat fora del centre educatiu; etc.

Concretar línies formatives en relació amb l'oferta d'ocupació és molt arriscat a mitjà termini, perquè la realitat social és extremadament canviant i perquè els diferents sectors d'ocupació són molt diferents quant a dimensió, de manera que no es pot comparar la correlació oferta-demanda entre cambrers i mecànics d'avions, possem per cas; així i tot, m'atreviré amb algunes prediccions: 1) tendran bones expectatives ocupacionals els titulats en formació professional, especialment els que hagin fet estudis vinculats a professions de caràcter tècnic; 2) s'incrementarà la demanda de professionals que acreditin formació en l'àrea de serveis socials i d'assistència sanitària; 3) seran molt valorats els titulats que hagin fet formació orientada a la feina en equip i que

«Concretar línies formatives és molt arriscat perquè la realitat social és extremadament canviant i perquè els sectors d'ocupació són molt diferents quant a dimensió»

siguin capaços de treballar en grups de gran diversitat individual; 4) el coneixement bàsic de les principals eines vinculades a les tecnologies de la informació serà pràcticament un requisit d'entrada per a la majoria de les professions; 5) les titulacions universitàries de grau seguiran essent molt preuades (tot i que això no eradiqui en cap cas el mileureisme!), però encara ho seran més les que vagin acompanyades del màster requerit per a la pràctica educativa a partir de l'en-

senyança secundària, sobretot en les especialitats que ja comencen a resultar difícils de proveir; 6) les persones disposades a treballar a llocs diferents, en horaris flexibles i que es formin ràpidament quan la situació laboral ho requereixi (*just in time*) tendran molts de punts a favor.

Ara bé, tot això no resol un dels principals problemes de fons, que és la rigidesa del sistema formatiu «oficial» i la seva capacitat limitada per reaccionar de manera ràpi-

da i eficient als canvis socials i tecnològics que requereixen un perfil formatiu i professional específic en períodes de temps relativament breus: l'Administració pública no és capaç de donar-hi resposta a causa de la rigidesa d'un sistema pensat per a les primeres dècades de la segona meitat del segle XX, però que ja ha quedat obsolet i que probablement necessitarà dues o tres dècades més a partir d'ara per respondre adequadament a la nova tipologia de societat i d'individu que ja fa un parell de dècades que s'està consolidant.

Josep Serra és sociòleg.

**QUAN PARLEM
D'EFICIÈNCIA ENERGÈTICA,
NO VENEM OCELLS
NI FLORS.**

**INFORMI-SE'N A
WWW.ENDESAONLINE.COM**

Prati

FES-TE'N SOCI

Emplena aquesta butlleta amb les teves dades i envia-la al fax 971 719 385.

Nom i llinatges

DNI o NIF

Data de naixement

Adreça

Població

Codi postal

Telèfon

Telèfon mòbil

Adreça electrònica

DADES BANCÀRIES

Nom i llinatges del titular del compte

[illegible]

Adreça i població de l'oficina

Codi del compte del client

Entitat	Sucursal	DC	Número de compte
---------	----------	----	------------------

Sol·licit que carreguin al meu compte la quota:

Marcau amb una creu la modalitat de quota elegida. El cobrame s'efectuarà **anualment** mitjançant la presentació del rebut al banc o a la ca

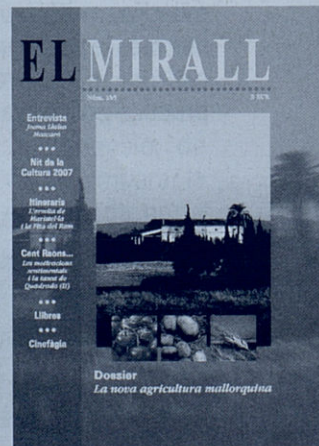
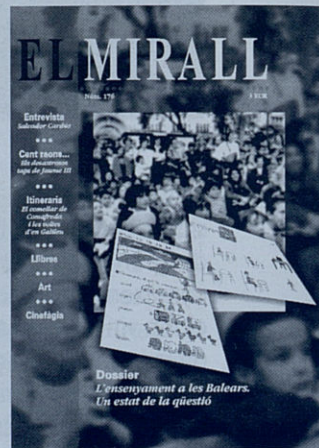
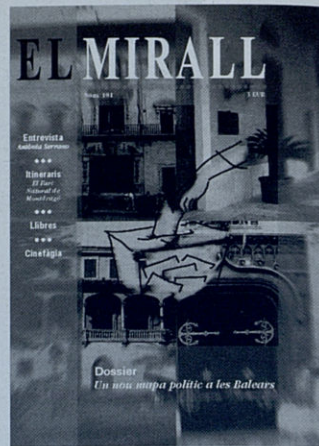
25,00 €

Aportació especial (indicaue-ne l'import): €

Signatura de l'associat/da:

☐ Accept expressament els termes de la clàusula de tractament de dades *

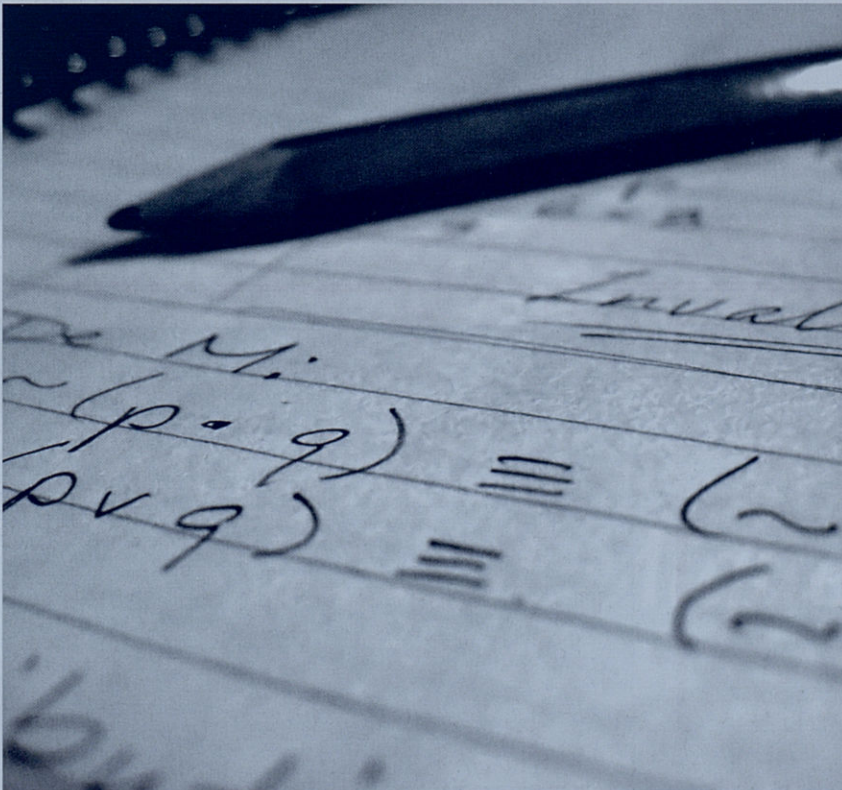
*Clàusula de tractament de dades: D'acord amb la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, les dades recollides en aquest formulari s'inclouran en un fitxer automatitzat del qual és titular l'Associació El Mirall. Les teves dades es podran utilitzar per gestionar la teva col·laboració i per enviar-te informació de l'associació i d'entitats col·laboradores. Per exercir el dret d'accés, d'oposició, de rectificació o de cancel·lació, cal que envïis un escrit adreçat a l'Associació El Mirall, carrer del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos, 07003 Palma.

Necessitat d'estar format en temps de crisi

TEXT: PAQUITA LUQUE FERRÁNDEZ

En aquest principi de segle, vivim, en l'àmbit mundial, un conjunt de transformacions profundes: la globalització internacional, l'emergència de la societat de les noves tecnologies, el progrés tècnic, canvis socials, polítics, culturals..., i sobretot una forta crisi econòmica. Aquests són factors condicionants de la vida actual, i els ciutadans en sentim els efectes. La formació permanent és una necessitat personal, però també una exigència social.

Els focus tradicionals d'adquisició del saber i les transformacions del lloc de feina, amb l'aparició de nous oficis, nous tipus de competències laborals, etc., es tornen insuficients per respondre a tanta demanda de diversitat. Gràcies al progrés científic i tècnic i a l'educació, a Europa ha estat possible en les darreres dècades un important desenvolupament econòmic i social. Cal, doncs, que descobrim la importància i la necessitat de la formació al llarg de tota la vida.

L'educació i la formació constitueixen el nucli d'aquest procés d'adaptació als nous temps i se situen al centre de les activitats per prevenir l'atur i l'exclusió social. Noves possibilitats d'educació i formació, noves possibilitats d'adquisició del saber que complementen els coneixements adquirits a l'escola o al lloc de feina es posen al

nostre abast. En aquesta situació, la responsabilització de la persona és encara més necessària perquè la divisió tradicional de la societat en un període per a la formació, un període de feina i un període de jubilació ha quedat obsoleta davant la perspectiva de renovació constant de les competències.

A fi de garantir el desenvolupament personal i posar en marxa l'adaptació necessària per a l'evolució de la societat, convé que cada persona estigui motivada per formar-se de forma contínua i adopti un comportament més actiu davant els instruments de formació de què disposa. Els nous mètodes i instruments de transmissió del saber poden contribuir a promoure la igualtat d'oportunitat entre tots els ciutadans.

Les societats avançades necessiten ciutadans de qualitat. Una educació bàsica d'alta qualitat ha d'incloure el desenvolupament de la capacitat per aprendre de forma autònoma, per tal que prepari els ciutadans per a l'educació i la formació permanents. És necessari sensibilitzar els ciutadans sobre la importància d'aprendre.

La motivació de les persones per accedir a una educació i a una formació permanents és un element clau. Sense ganes i predisposició, l'aprenentatge mai no serà dut a terme, i les persones perdran el tren de les oportunitats que se'ls pre-

sentin. Les persones que es neguen a progressar i avançar reciclant els seus coneixements es tanquen les portes del demà.

El canvis i les transformacions de la societat demanen una actualització i un reciclatge constants dels nostres coneixements i de les nos-

el mirall

amb el suport de

**Consell de
Mallorca**

■ Departament de Cultura i Patrimoni
Direcció Insular de Política Lingüística

- Plànols Topogràfics
 - Mesuraments
 - Replanteigs
- Fotografies aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

tres competències; per no perdre la feina necessitam aprendre, és el fonament per avançar amb la societat. L'interès per assolir uns coneixements

o per actualitzar els que ja tenim s'ha d'estendre a totes les etapes de la nostra vida. La fita que ens hem de marcar no és tant acu-

mular coneixements, sinó disposar dels mecanismes que ens permetin adaptar els que ja tenim a la societat actual i, alhora, estar oberts als nous coneixements i a les noves experiències que ens aporta el món d'avui en dia.

L'educació i la formació permanents contribueixen a l'evolució de les nostres societats i al benestar dels ciutadans. Són l'antidot per prevenir l'atur; promouen el desenvolupament personal i el sentit de la iniciativa dels individus, i afavoreixen la seva integració en la vida activa i en la societat.

Després d'haver passat un bon cicle econòmic, ara ens trobam amb una situació catastròfica en la qual els que havien fet feina tota la vida sense una qualificació actualment estan al carrer, sense l'oportunitat de poder accedir a cap perfil professional pel fet de no tenir cap tipus de formació.

És de suma importància conscienciar els joves de la importància d'estar format per poder avançar en una societat que camina a tota velocitat, i en la qual només hi ha lloc per a les persones que estiguin al dia respecte a tot el que se'ls exigeix.

Paquita Luque Ferrández és vicedegana de Pedagogia del Col·legi Oficial de Pedagogia i Psicopedagogia de les Illes Balears.

Botigueta de Sant Miquel

Queviures, fruites, verdures,
pastisseria dolça i salada, refrescs, vins
i altres especialitats de Mallorca i de la Mediterrània

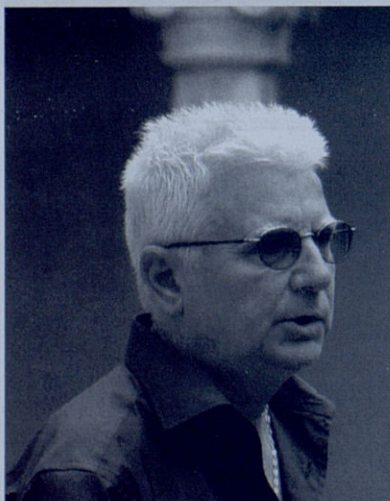
C. de Sant Miquel, 79 · 07002 Palma
Tel. 971 71 05 05
botigueta@xocolat.com · www.botigueta.com

[opinió]

JOAN GUASP

Diada de les Illes Balears Brindant amb una copa de cava

Veient per televisió les nostres «autoritats» autonòmiques amb una copa de cava a la mà i donant-se els uns als altres els molts d'anys, vaig pensar que el nostre poble era un poble privilegiat. Els pèls se m'arreveixinaren d'emoció i alegria. Érem una societat envejable, amb homes i dones al capdavant que, voluntàriament i de manera desinteressada, es dedicaven en cos i ànima a tots nosaltres, s'esforçaven per la nostra felicitat i pel nostre benestar.

Quin goig més gran que vaig experimentar en aquell moment farcit de rialles i xampany!

—Molts d'anys!

—Molts d'anys!

No es tractava de cap disbauxa desassenyada, aquella commemoració estatutària. De cap manera. Tot al contrari: un senyal de bonança social i política. De pacífica cordialitat. I la gent! I el poble! Tothom bocabadat i embadocat mirant com els uns i els altres s'abraçaven, es besaven, es felicitaven, somreien! Tots es donaven la mà i alguns les galtes: quines galtes!

I jo, a casa, tot solet, davant la pantalla plana de la televisió digital terrestre, saltant com un quissó al qual el seu amo ofereix un tros de salsitxa o una escapçada de so-

brassada coent. Se m'encomanava aquell entusiasme generalitzat. Estava comprovant que la celebració de la Diada de les Illes Balears és un motiu més que adient per acontentar els polítics i per enervorir el poble. Es repartiren copes de cava a tots els que en volgueren i tothom va beure com un xot fins que ja no pogué més. Però jo, que no era a la revetlla en persona perquè ho veia per la TDT casolana, no vaig poder estar-me d'anar a la gelera i treure l'ampolla de cava que sempre guardo per a casos desmesurats, i la vaig destapar amb ansietat i fervor: volia participar d'aquella commemoració tan especial. Amb la copa de cava a la mà, vaig brindar amb la pantalla de la tele, exclamant amb for-

Dia de les Illes Balears

ça allò que tothom cridava: «Molts d'anys! Molts d'anys!»

Aviat començaren a passar coses estranyes. Vaig veure com alguns convidats a la festa, en compres de beure's el cava, abocaven les copes sobre la cara o el vestit dels altres convidats. Això va anar en augment, perquè els que eren beneïts pel xampany dels altres feien el mateix amb ells: beneïen a tot aquell que tenien més a prop. Tothom reia. Tothom saltava d'alegria. Tothom anava remullat de cava des del cap fins als peus. El terra era un bassot viscos de líquid amb bombolles i de paraules sense contingut:

- Visca les Illes Balears!
- Tenim autonomia!
- Tenim llibertat!
- Som un poble emancipat!
- Fem tot el que ens passa pels dallonses!
- Som únics!

–A nosaltres ningú no ens ha de fer els comptes!

Jo també cridava, sol davant la pantalla, ballant esmaperdut i dient en veu alta tot el que em passava pel cap:

–Quins polítics més exemplars que tenim! Quins tipus més col·luts!

I ho deia convençut, perquè davant meu tenia una bona representació dels nostres protagonistes de la vida pública social, cultural, militar, religiosa, empresarial, etc. celebrant allò que semblava el Dia del Judici Final. Després vaig saber que no tots hi eren: pitjor per a ells, vaig pensar, perquè no sabien el que es perdien. Tenia davant meu tots els que de dia i de nit treballaven –fins i tot fent hores extres– perquè jo pogués tenir pau i amor i justícia i treball. I una copa de cava a la mà.

Tenia davant meu els personatges de tots els colors de l'arc de

Sant Martí, abraçats amicalment i ben xops per dins i per fora, més contents que un gínjol i del tot envanits i fatxendes per la feina ben feta al llarg de les seves vides, plenes i fructíferes.

–Salut i força al canut! –vaig cridar jo, ja sense saber què deia. No sabia què deia ni què feia perquè l'ampolla de cava feia estona que era buida del tot.

–Visca la dignitat dels pobles lliures! –vaig tenir forces encara de lamentar, més gat que un moix, tot plorant d'impotència, de xampany i d'incredulitat, al mateix temps que llançava la meua copa de cava buida cap a la pantalla del televisor. Aquesta va saltar feta miques, i jo vaig caure allargat damunt el sofà com un pedaç brut, que és el que en realitat era en aquell moment històric i memorable.

[entrevista a...]

Joan Mas i Vives i les 'identitats' del segle XIX (2a part)

TEXT: MIQUEL ALBERO I MAESTRE

L'any 2008 va veure la llum, a la col·lecció «Temps Obert» de l'editor Lleonard Muntaner, el volum *La construcció d'una identitat*, del doctor Joan Mas i Vives. Es tracta d'un recull dels articles que l'autor ha elaborat al llarg de la seva dilatada trajectòria professional i que abasta, des d'una perspectiva dual –d'historiador i de filòleg–, diversos aspectes ideològics, culturals i sociològics que sovint l'estudi –en pla– de la literatura sol menystenir o oblidar. En aquest llibre s'esbossen els perfils ideològics i les filiacions politicomorals dels principals prohoms de la Mallorca del segle XIX i principis del XX. La descripció del pensament de personatges com Josep Maria Quadrado o Josep Lluís Pons i Gallarza es basteix sobre una estructura miscel·lània que guarda, tanmateix, un eix de progressió dins aquest estudi. A *La construcció d'una identitat* es dibuixa l'evolució cronològica de les idees durant el segle XIX i s'hi identifica el paradigma dominant conservador que va condicionar el món intel·lectual de bona part del segle XX. L'aparició en el panorama editorial d'aquests tipus de llibres ens fa plantejar en quin estat es troba l'estudi de la literatura decimonònica i dels personatges que la protagonitzaren.

Joan Mas i Vives

Com una vella cançó

[Continuació de l'entrevista.]

Amb l'Ateneu Balear, Pons i Gallarza va traslladar a Mallorca el model associatiu de la Societat Filomàntica de Barcelona –de la qual va formar part–, els preceptes de la qual s'oposaven als de l'Academia Provincial de Ciencias y Letras, a la qual pertanyien Josep M. Quadrado i Tomàs Aguiló. Quina importància té l'Ateneu dins el món de l'associacionisme a Mallorca i com a precedent, si més no paral·lel, del Círculo Mallorquí?

L'Ateneu Balear és important perquè reuneix una gran quantitat de socis. He recollit en aquest llibre la llista dels que en algun moment hi varen ser, i hi surten tots els homes que seran protagonistes de la vida econòmica, cultural i intel·lectual de final de segle XIX. Aquest pensament confluirà a la fi del XIX amb el maurisme, i la família Maura està relacionada amb tot aquest món. Vull dir que l'Ateneu és l'autèntica escola on es formen les elits dirigents de la societat mallorquina de final del XIX i començament del

xx, i s'ha d'insistir que, si hi ha una «època daurada» de la nostra cultura, seria aquesta.

En l'escola de Quadrado i de l'Acadèmia pesava més la tradició il·lustrada i classicista, i tan sols es flirtejava amb el Romanticisme en el seu vessant més conservador?

Potser sí. Quadrado tenia una formació clàssica i arriba a ser molt romàntic. Això es pot diagnosticar en tots els noms de la primera generació romàntica. Recordem que a Catalunya Aribau també té una formació molt clàssica i escriu *L'Oda a la pàtria*... Però relacionar l'Ateneu amb aquesta Acadèmia esdevé un poc fals, perquè l'Ateneu, durant molt d'anys, va ser una associació molt activa. En canvi, aquesta Acadèmia va ser més aviat una entel·lèquia. Molt poca gent hi va participar i hi va creure. En el fons, va tenir una incidència relativa.

Quadrado i els seus col·laboradors eren un cercle molt tancat que va influir intel·lectualment, però no tant socialment. En canvi, hi ha una influència social de l'Ateneu.

Moltes iniciatives de l'Ateneu es tradueixen en projectes editorials com la *Revista Balear*, *La Dulzaina*, el *Museo Balear...*, i serviren per difondre les idees de Pons i Gallarza. Pons se situa entre escoles i corrents i espera l'aparició del germen del regeneracionisme?

Està molt bé que surti la paraula *regeneracionisme*. Pons, en el fons, és un regeneracionista que ha d'actuar –un concepte tan regeneracionista– per transformar la societat en què viu, i la desídia és el mal que pot esmorteir-la. Per tant, aquesta voluntat d'actuar, d'educar, també és una de les diferències, i no tan sols es tradueix en revistes. Es tradueix en projectes com una escola agrícola, una recopilació

del dret foral balear, etc.; en moltes derivacions concretes, pràctiques...

Qui acompanya Pons i Gallarza en aquest incipient camí cap al Regeneracionisme?

Pons és una persona que

comença a tenir protagonisme social i que també es crea molts envejosos –no diria enemics, però n'hi ha molts. Pons també organitza una tertúlia a casa seva a principi dels setanta. Hi assisteixen l'Arxiduc, el governador civil... No sé

embat
LLIBRES

PEDAGOGIA
PSICOLOGIA
NARRATIVA
LOGOPÈDIA
CINEMA
TEATRE

HISTÒRIA
FILOSOFIA
TREBALL SOCIAL
SOCIOLOGIA
HISTÒRIA
DE LA CIÈNCIA

Pons i Gallarza: paper de mestratge, d'educador solitari, clara influència sobre els joves, programa regeneracionista de l'Ateneu...

És un educador. Però no està tot sol. Pons en cada moment sap trobar col·laboradors. A l'Ateneu, segurament, amb qui s'entén millor és amb Joan Palou i Coll, l'autor de *La campana de la Almudaina*, i que, al meu parer, també representa aquesta classe burgesa a la qual pertany Pons. També hi ha aquells que li donen suport a les revistes molt eficaçment, com Mateu Obrador o Tomàs Forteza. Al capdavant, Pons no té un equip format de col·laboradors directes, però, com a educador, obre fronts i a cadascun d'aquests fronts troba gent que hi participa.

Pons i Gallarza –entre la generació de Quadrado i els joves– ha acabat passant d'un estadi inicial de romanticisme, pur i dur, a

trobar uns col·laboradors directes de Pons i Gallarza... Més aviat és una acció personal que es tradueix en institucions com l'Ateneu, en les tertúlies de casa seva, en les revistes que dirigeix... A la *Revista Balear*, primer hi col·labora molt activament Mateu Obrador, que és molt important en un moment determinat i ho serà després, però tampoc no el veig relacionat íntimament

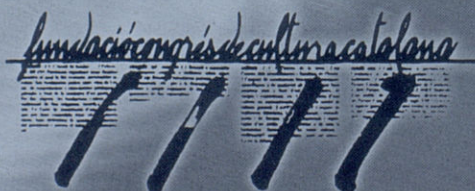
amb Pons. Així com Quadrado i Tomàs Aguiló formen una unitat quasi inseparable, no veig Mateu Obrador i Pons i Gallarza amb aquest mateix nivell d'unió. Després hi ha Bartomeu Ferrà o Tomàs Forteza –molt important en el *Museo Balear*–, que és més aviat deixeble i està molt unit a Marià Aguiló –amb qui manté, precisament, una correspondència molt activa.

Bartomeu Ferrà és un personatge que molt aviat s'espanta per allò que passa durant la Revolució del 1868, el Sexenni Revolucionari i la Primera República, i que tampoc no té massa voluntat d'incidir socialment. Ferrà té unes idees religioses molt estrictes. És a dir, Pons i Gallarza no té un col·laboradors directes comparables a l'equip que formen Quadrado i Tomàs Aguiló.

EL MIRALL amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

l'elogi del costumisme, i veu amb bons ulls les *Escenas baleares*, d'Antoni Frates, tot i que considera que en castellà són com fer costumisme andalús en català...

No és possible per a ell... Com tampoc no és possible fer costumisme català en castellà. Almanco no surt gaire bé...

Això marca una evolució ideològica a la fi del segle XIX en el gust per publicacions com *La Ignorancia*, *La Roqueta* o *En Figuera*?

Està bé aquesta reflexió sobre idees estètiques darrere de certes ideologies... Pons era un profes-

sor de retòrica a Catalunya i ve a Mallorca de professor d'història. Però la retòrica i la preceptiva degueren ser un dels camps d'estudi que el varen atreure i en els quals, com a docent, es mostra més actiu. Sí, és romàntic, però també imparteix classes sobre els clàssics i els tradueix, sobretot Horaci. És interessant que a la *Revista Balear* i al *Museo Balear* Pons proposi que entrin nous temes als Jocs Florals, no tan sols els típics del jocfloralisme i de la poesia històrica. Per tant, es mostra sensible als canvis estètics, des de la perspectiva del professor d'estètica –en certa manera, deixeble de Milà i Fontanals– que està atent

a les idees estètiques i que intenta incorporar-les al seu pensament. També hi ha l'ideòleg regeneracionista que veu les necessitats del moment i les transformacions de la Mallorca de la fi del XIX: l'ensorrament de les murades de Palma, l'ensenyament i la instrucció del poble... Tot això és un programa. No és tan sols una visió disjuntiva de la vida: o estètica o literària –com es desprèn del jocfloralisme–, sinó la comunió de literatura i pensament en benefici de la societat. El regeneracionisme de Pons fa que miri el món més proper –el mallorquí i el català– i que cregui que la seva acció ha de ser sobre aquest món.

Hauria estat fàcil fer-se plantejaments purament teòrics, però Pons i Gallarza els fa a partir de l'anàlisi de la realitat més immediata i de cercar allò que cal per transformar-se. Actuar sobre el món que els envolta és una actitud dels regeneracionistes. En aquest cas està molt bé aquesta reflexió sobre les idees estètiques com a contrapunt a l'anàlisi de la realitat immediata.

Es coneix tòpicament que el krausisme apareix sense gaire èxit a Alemanya i que els intel·lectuals espanyols en fan seu el programa. És paradoxal veure com aquestes mateixes idees, o semblants,

CASAL SOLLERIC

PLANTA NOBLE
MARIA CARBONERO. 1985 – 2010
Març – maig

ENTRESOL I PLANTA BAIXA
ON ROMAN L'ESPERIT
Març – maig

ESPAI QUATRE
MP & MP ROSADO. Planta Sótano – Gabinet
Abril – juny

SES VOLTES

ARBRES a la plàstica contemporània a les Illes Balears
Març – abril

Ajuntament de Palma

apareixen i s'apliquen en l'àmbit local... Potser hauríem de posar «regeneracionisme» entre cometes en parlar de Pons i la gent que l'envoltava?

Exacte. Calen les cometes. Quan es produeix la pèrdua de Cuba i Filipines i quan realment el regeneracionisme és un moviment molt potent és a la fi de segle, amb la denúncia de la guerra amb els Estats Units –la seva gran batalla, el «desastre» de final de segle. En aquell moment, Pons ja no està en actiu i, per tant, el seu regeneracionisme és de primera onada. El «regeneracionis-

me» de Pons i Gallarza no és el de final de segle, sinó el «regeneracionisme» dels anys setanta, i n'hi ha més en aquell moment.

A la tercera part del llibre es descriu una etapa ideològica i cronològica que no coneixem: Bibiloni, Vich...

El món del pensament progressista de la tercera part del llibre és molt present al llarg del segle XIX, però en moments molt puntuals, quan les circumstàncies ho permeten: durant el Bienni Progressista o el Sexenni Revolucionari i, a la fi de segle, durant la Restauració. La

línia que surt guanyadora d'aquest debat ideològic és la de Quadrado i la de Pons i Gallarza: la del pensament conservador que matisa els seus plantejaments al llarg del segle. Però el pensament progressista existeix sempre i sempre té representants importants que, d'alguna manera, protagonitzen aquestes actituds iconoclastes, de premsa que apareix i desapareix amb molta facilitat i que no té el suport suficient per mantenir-se al llarg dels anys. Els sectors que no representen les idees majoritàries malviuen, apareixen i desapareixen a remolc de les circumstàncies.

Quina és la causa que, entrat el segle XX, l'eclecticisme, barrejat amb preceptes religiosos i conservadors, acabe triomfant i s'haja oblidat aparentment l'empremta progressista?

En aquesta evolució general, la fi de segle esdevé un moment de lluites molt aferrissades. Hi ha la dualitat entre el pensament més conservador, representat per aquests dos grans «monstres» [Quadrado i Pons], i un pensament molt més progressista, representat per Gabriel Alomar, durant l'època del Modernisme i fins a la segona

dècada del segle xx. Després de la Setmana Tràgica (1909), es produeix un retrocés important i el que representava Alomar és desplaçat una altra vegada a la marginalitat. En determinades circumstàncies, aquest pensament progressista –que sempre hi és, més o menys explícit– adquireix més o menys protagonisme a la fi del xix i començament del xx, de la mà de Gabriel Alomar. Després de la Setmana Tràgica, hi torna a haver una regressió, i el que representa la Lliga Regionalista i el Noucentisme no deixa espai al progressisme.

Quan us plantegeu un treball com aquest,

quina metodologia utilitzeu? Sou una rata de biblioteca?, rodeu per les llibreries de vell?

Quan vaig començar a treballar en la meua tesi, feia molta de feina en hemeroteques. Volia estudiar literatura i societat, i vaig acabar estudiant només el teatre. Durant els anys setanta, quan vaig acabar la carrera, els estudis sobre la relació entre literatura i societat, influïts per la crítica marxista –Georges Lukács–, eren el paradigma dominant per a molts de joves investigadors.

Els estudis del segle xix estan «fossilitzats»? Què falta per estudiar del segle xix?

Encara hi ha arxius importants per estudiar a fons, com el de Penya. Una figura com la de Jeroni Rosselló, s'hauria d'estudiar a fons a través de la premsa, perquè no se'n tenen els manuscrits. Hi ha molts de sectors per estudiar encara, tant culturals com polítics. Les fonts periodístiques són molt importants, així com les epistolars o els arxius particulars. Ara, si n'hi ha dos o tres que s'han posat a l'abast són el de Penya, el de Marià Aguiló a la Biblioteca de Catalunya o el de Pons i Gallarza, que finalment està dipositat en una institució pública i té moltíssim de material. Realment, hi ha molta cosa encara per

estudiar a partir d'aquests arxius familiars que ara són més fàcils de consultar.

Quina és la vostra propera... empresa?

Ara estic acabant de fer un discurs per a quan et nomenen membre de l'Institut d'Estudis Catalans, de recepció a la Secció Historicoarqueològica. Hi parlaré de Joan Alcover, precisament dels aspectes illencs més relacionats amb el nacionalisme artístic –que és un terme seu–, en un treball relativament llarg intítulat «El nacionalisme artístic de Joan Alcover». Per cert, un altre fons important que hi ha per estudiar és el d'Alcover.

31 Consells de Barri a Palma

QUÈ ÉS UN CONSELL DE BARRI?

El Consell Territorial de Barri és un òrgan de PARTICIPACIÓ de les associacions i entitats ciutadanes que treballen als barris.

QUÈ S'ACONSEGUEIX?

Posar en relació, coordinar, i dinamitzar el TEIXIT ASSOCIATIU dels barris per a que treballin en XARXA en la MILLORA del seu territori des d'una perspectiva global i CONJUNTAMENT amb l'Ajuntament

QUÈ ÉS FA?

L'administració municipal es desplaça al territori de les entitats ciutadanes per escoltar, debatre i consensuar maneres de millorar la vida als barris de forma CORRESPONSABLE.

QUANTS CONSELLS HI HA CONSTITUÏTS?

L'any 2010 portem 31 CONSELLS DE BARRI constituïts, la qual cosa significa la participació del 68% de la població de Palma a través de les corresponents entitats ciutadanes.

Ajuntament de Palma

PARTICIPACIÓ
PALMA

Consell de Barri

Només una curiositat. Després de tota una vida d'investigació i d'assaig, com és que us heu capbussat en el gènere narratiu amb la novel·la *Com una vella cançó*?

És que som un poc gran per començar a escriure una novel·la... De novel·les, se'n poden escriure... No fa res si tens molts d'anys per escriure'n, perquè a vegades surten de l'experiència. És només un aspecte més de les meves relacions amb la literatura. No hi veig una diferència extraordinària, sobretot, amb determinats aspectes del que he fet fins ara, especialment amb tre-

balls de lectura poètica, que són molt creatius. A més, és com si tingués necessitat d'escriure aquesta novel·la i de fer un poc de literatura de creació després d'haver-me dedicat tant a estudiar literatura. **[Per teràpia?]** No ho sé, potser per necessitat... expansiva.

Fomentar la interpretació de textos seria una bona manera de fer pedagogia sobre la literatura i d'acostar més el món de les lletres a la societat?

La interpretació literària de textos i poemes té diversos problemes. Primer, la poesia és un gènere que té pocs lec-

tors. Llavors, llegir interpretacions de poetes encara en té manco. De totes maneres, és un exercici intel·lectual potent, perquè implica un esforç, gimnàstica mental. Per tant, el defensaria sempre com a gènere literari de gran valor. Es tracta d'un model de difusió literària molt minoritari. Els meus treballs d'interpretació poètica, encara que n'hagi sortit enriquit i siguin una activitat gratificant, els he compartit amb poca gent.

No s'haurien de trobar altres mitjans de difusió de la literatura més dinàmics o més adaptats a la realitat i que no deriven només en publica-

ció o en ponència?

Ara pens que Heidegger explicava tota la seva filosofia basant-se en la interpretació dels poemes de Hölderlin. Els usava per explicar la seva concepció del món. Em sembla que aquestes estratègies s'han perdut. Però això demostra que la interpretació és una forma de pensament important. És un producte refinat i, en canvi, la societat no va en aquesta línia, acaba derivant sempre en el consum fàcil d'uns productes determinats: els *fast food* culturals. Em quede amb aquest darrer comentari: la interpretació de textos «és un producte refinat».

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JOGUINES

LLIBRES DE TEXT

MÚSICA, PEL·LÍCULES
I JOCS D'ORDINADOR
EN CATALÀ

SERVEI DE LLIBRES
ESTRANGERS

Carrer d'en Rubí, 5 - Tel. i Fax 971 71 38 21
07002 Palma (Mallorca) - quant_creixent@quantcreixent.cat
www.quantcreixent.cat

Arts
XISCO
Gràfiques

carrer del baix riera, 1 - a
tel / fax: 971 47 57 54
07008 Palma de Mallorca

Regina
Cortès

Biel
Cadilla

Javi
Olea

Aina
Burgos

Celestí
Oliver

Sana
Mar

David
Oliver

Mònica
Bestard

Rosa
Campo

[miscel·lània]

JAUME LLADÓ

Jaume Mateu liderarà l'Obra Cultural Balear quatre anys més

El passat dimarts 2 de març va tenir lloc l'assemblea general extraordinària de l'Obra Cultural Balear per fer les eleccions a la Junta Directiva de l'entitat. Jaume Mateu era l'únic candidat que optava a la presidència, després d'haver dirigit l'OCB aquests darrers quatre anys. Com a balanç de la seva gestió, presentava un creixement important en el nombre de socis i un increment de la visibilitat de l'OCB en la societat de les Illes Balears. Entre els objectius de la nova etapa, cal destacar la creació d'un carnet de socis que ofereixi descomptes per a serveis i productes culturals, la

creació d'un consell assessor jove i un grup infantil, l'organització d'una comissió de mitjans de comunicació, l'establiment d'un centre de documentació a Can Alcover, la creació d'una oficina de consumidors vinculada a l'Oficina dels Drets Lingüístics, l'elaboració d'una guia de serveis i recursos en català, el reforçament de la tasca nacional i internacional a través de la Federació Llull, l'organització d'activitats prelingüístiques per a nòvings i una gran campanya per commemorar el cinquantè aniversari de l'entitat i que tindrà lloc el desembre del 2012.

Després d'aquestes eleccions, la Junta Directiva queda formada per Jaume Mateu (president), Maria Isabel Cerdó (vicepresidenta), Maria de Lluc Amengual (secretària), Francesc Bellés (tresorer) i els vocals: Antoni Colomer, Apol·lònia Bonet, Caterina Sánchez, Caterina Canyelles, Josep de Luis, Carme Sánchez i Agustí Josep Aguiló.

Joan Guasp, nou director d'«El Mirall»

La junta directiva de l'associació El Mirall ha nomenat Joan Guasp nou director d'aquesta publicació, en substitució de Josep Melià, el qual ha deixat el càrrec en haver estat elegit president d'Unió Mallorquina.

Joan Guasp no entra rupi-tup, perquè ja era membre del consell de redacció de la revista des de fa una partida d'anys.

Joan Guasp va néixer a Consell l'any 1943. És escriptor i promotor cultural. En la seva faceta literària, alterna la narració i la poesia amb el periodisme, però amb una especial predilecció pel teatre, del qual ja ha publicat una trentena d'obres. També ha publicat narrativa, tant infantil com per a adults, i ha publicat tres poemaris que han rebut diversos guardons. També és coneguda la seva faceta d'aforista, la qual cosa l'ha portat a publicar fins a cinc obres d'aquest gènere. Fa poc va ser mereixedor del premi Lluís Curulla d'actuació cívica per la seva tasca en favor de la llengua i cultura catalanes.

S'allarga la recollida de signatures a favor dels mitjans de comunicació en català

La Mesa del Congrés dels Diputats ha ampliat tres mesos més la recollida de signatures per a la Iniciativa Legislativa Popular Televisió sense Fronteres per reparar els errors que havia comès la Junta Electoral en diversos procediments burocràtics.

Així que es pot signar fins al mes de maig.

Per ara ja s'han aconseguit 400.000 signatures de les 500.000 que calen perquè es prengui en consideració.

Mentrestant no s'aturen les adhesions. El passat dia 23 de febrer la premsa en català va publicar un editorial conjunt que instava els ciutadans a col·laborar en el projecte. En total hi participaren quaranta-sis mitjans, tant convencionals com digitals. De les Illes Balears s'hi afegiren el *Diari de Balears*, la *Veu de Mallorca*, *Tribuna Mallorca* i *Capvermell.org*.

D'altra banda, el passat 2 de febrer, el Parlament de Catalunya va aprovar adherir-se a la ILP amb els vots favorables de CiU, PSC, ERC, ICV i PP. En la declaració, s'afirmava que «es tracta d'una iniciativa legislativa que respon a la necessitat d'adaptar el marc legislatiu vigent als canvis tecnològics i d'emissió i distribució de continguts comunicatius que s'estan produint al conjunt de l'Estat espanyol» i que l'acord es prenia «valorant la conveniència que l'estat intervingui legislativament per garantir amb caràcter general i estable, i amb condicions tècniques i d'intercanvi equiparables, el compliment dels objectius de protecció de les llengües oficials, regionals o minoritàries en la implantació final de la televisió digital».

"SA NOSTRA" atorga 90.000 euros en ajuts per al Perú, Bolívia i el Txad

Fernando Alzamora, president de "SA NOSTRA", recorda que l'entitat destina el 0,7% dels beneficis a iniciatives de cooperació internacional.

Medicus Mundi, Amics de la Infància, Drets Humans de Mallorca i la Congregació de les Germanes Franciscanes són les entitats que ha seleccionat el jurat de la primera Convocatòria de Cooperació al Desenvolupament de l'Obra Social de "SA NOSTRA". Un total de 90.000 euros es repartiran entre els 10 projectes de cooperació presentats per les 4 entitats.

L'atenció a les necessitats bàsiques, les iniciatives adreçades a la sostenibilitat ambiental, els projectes de formació o els vinculats als drets humans de les dones a diverses poblacions de Bolívia, Perú i la República del Txad, han estat els àmbits prioritaris per al jurat de la convocatòria.

Drets Humans de Mallorca: Dotació: 35.000 euros
Projecte: Donar suport a l'Hospital de Bébédjia, a la República del Txad, per a la coordinació, la supervisió i l'animació dels diversos centres de salut, públics i privats.

Amics de la Infància: Dotació: 22.500 euros
Projecte: Construir el centre de formació alternativa Escuela por la Paz al Centro Poblado de Santa Rosa de Pueblo Nuevo (Perú).

Medicus Mundi Illes Balears: Dotació: 18.000 euros
Projecte: Construir reservoris d'aigua per a la comunitat de San Julián Bajo (Padilla-Bolívia). Aquest projecte s'engloba dins un programa d'ajuda més ampli que té com a objectiu eradicar el vector transmissor de la malaltia de Chagas.

Germanes Franciscanes: Dotació: 14.500 euros
Set projectes al Perú i Bolívia: Alguns dels projectes són alleugerir la misèria de les persones que emigren del camp a la ciutat, a Cochabamba; proporcionar a les famílies aliments, medicines i material d'estudi a Cupilupaca (Alto de la Paz), o impulsar la formació del col·lectiu de dones del municipi de Sucre.

[racó econòmic]

El sector públic, excessiu o subdesenvolupat?

BIEL MATAS

Dins el desgavell dels darrers temps entorn de tot allò que s'opina i es diu de la situació econòmica i de la crisi, s'escolten veus que parlen sovint i decididament del pes excessiu del sector públic, del funcionariat, de les pensions..., i ho assenyalen com a causa i efecte dels mals que patim, cosa que determina retallades importants a tot el que afecta el protagonisme d'aquest sector.

Avui, ens ajudarà el pensament i l'opinió del catedràtic Vicenç Navarro (Universitat Pompeu Fabra i Jopkins University de Baltimore), que dirigeix l'Observatori Social d'Espanya, precisament per argumentar en contra d'aquesta corrent.

El sector públic no és massa gros. La dreta, conservadora o liberal, diu que «l'exuberància» del sector públic ofega l'economia; mentre que les dades que aporta Navarro són que el 9,47% de la població adulta treballa en el sector públic i que la mitjana a la UE-15 és del 16,1% (Suècia 21,12% i Dinamarca 26,24%), segons l'OIT i l'Eurostat. Així i tot, la dreta pensa que s'ha de desinflar l'Estat (Govern central, comunitats autònomes i municipis).

L'ocupació pública no creix desmesuradament. El percentatge d'ocupació pública és un dels més baixos de la UE-15, només superior a Portugal i Itàlia. En el període 2000-08 el creixement de l'ocupació en el sector privat fou més ràpid i més alt que no en el públic. Als països on l'estat del benestar i els serveis públics estan més estesos o desenvolupats hi ha més competitivitat i eficiència econòmica. El dèficit d'empleats públics fa que la ciutadania se senti atesa de forma precària en els serveis on hi ha més contacte amb l'Administració pública (sanitat sol ser el més afectat). L'escassetat d'ocupació pública provoca l'anomenada «massificació» dels serveis públics.

Els salaris públics no són excessius. És coneguda la demanda de la dreta de retallar les remuneracions. Als països nòrdics, tradicionalment socialdemòcrates, els nivells dels salaris públics o privats són semblants, i al països del centre d'Europa, conservadors o liberals, els salaris públics són inferiors en general als privats. A Espanya i a altres països del sud europeu els salaris del sector privat són més baixos que els públics; això no es deu a altra cosa més que al fet que els salaris privats són molt baixos (6 de cada 10 són mileuristes).

Per tant, ens trobam que la ideologia conservadora es queixa d'un suposat sector públic voluminós que

no deixa desenvolupar correctament el país. El professor Navarro remarca de nou que la qualitat de vida del ciutadà és més gran als països on els serveis públics de l'estat del benestar estan més estesos que no en els que tenen un sector públic *subdesenvolupat* o insuficient.

En contra del que argüeix la dreta, la delegació de competències a les comunitats autònomes no ha comportat un grandíol creixement del sector públic; precisament la delegació de responsabilitat ha tingut lloc en els serveis públics de l'estat del benestar (on no ha crescut l'ocupació). S'ha esdevingut un canvi en l'autoritat gestora; el dèficit dels sectors públics ara el gestionen les comunitats autònomes en lloc del Govern central.

Com a observació final, diria que resulta un exercici molt saludable no prendre's totes les afirmacions que es donen als mitjans de forma inequívoca, simplement perquè sempre hi ha una reflexió més per fer i un contrast que ens pot fer donar la volta a moltes consideracions que, una vegada ben porgades, ajuden a tenir una visió més àmplia i crítica de l'actualitat econòmica.

A les autoritats, els toca «fer camés» per augmentar el desenvolupament del sector públic. Les causes, podem analitzar-les en una altra ocasió.

[el semàfor]

VERMELL

Al nou president del PP de Balears, José Ramón Bauzá, per negar la unitat de la llengua i per propugnar la seva marginació de les institucions públiques. I és que les diferències en matèria de llengua amb el candidat derrotat, Carlos Delgado, semblen inexistents i es limiten a una qüestió de formes. El principal partit de les Balears sembla entestat a exterminar la llengua que, segons l'Estatut d'autonomia, és la pròpia i oficial.

GROC

A la Direcció General de Cultura del Govern de les Illes Balears, pel baix nivell de lectura en català a les nostres illes. Només un 15,4% dels lectors afirmen llegir habitualment en català, fet que representa un avanç respecte a les dades de l'any anterior, però demostra que encara queda molta de feina per fer. El fet que hi hagi diverses generacions de ciutadanes i ciutadans analfabets en la seva llengua fa necessari més esforç de les administracions per promoure la lectura en català.

VERD

A Jaume Adrover, activista cultural homenatjat a la XXI Setmana del Llibre en Català, pel seu compromís a favor del teatre i de la cultura en català a Mallorca entre els anys seixanta i vuitanta. Adrover va ser impulsor de la distribució de llibres en català i de la renovació del panorama teatral mallorquí. Va ser distribuïdor a Mallorca d'Edicions 62, impulsor de les Aules de Poesia, Teatre i Novel·la, i director del Festival Internacional de Teatre de Palma. En suma, un personatge important per a la cultura feta en la nostra llengua.

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

L'Oficina dels Drets Lingüístics és un mecanisme de defensa contra les agressions lingüístiques pel fet d'expressar-se en català. Si heu patit alguna agressió o discriminació per raons de llengua, podeu fer-ho arribar a l'Oficina pels mitjans següents:

Correu electrònic: drets@ocb.cat

Correu postal: Oficina dels Drets Lingüístics

C. del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos

07003 Palma

Telèfon: 971 723 299

Si fas egosurfing, seràs feliç

BIEL MESQUIDA

UNS LLENGUATGES A LLOURE. El títol de la novel·la ja és un neologisme que diu moltes de coses: *Egosurfing* (Editorial Destino), de Lluïa Ramis (Premi Josep Pla, MMX); terme que s'aplica a la pràctica consistent a navegar per Internet a la recerca d'informacions sobre un mateix mitjançant la introducció del nom propi al cercador. Aquesta definició podria ser una clau que no obre tots els panys. Aquesta definició podria ser un mot de pas que no et dona entrada a tots els personatges. Aquesta definició és un miratge que sobrevola aquest joc d'aventures verbals que no s'aturen des d'un bell començament dins la Barcelona d'ara mateix. «Venc de veure l'al·lot a qui va caure una bossa de les escombraries damunt el cap.» La pri-

mera frase ja ens dona en la seva senzillesa molta d'informació. Vaig pensar: la protagonista és mallorquina, jove i fa temps que viu a Barcelona. Potser era perquè fa devers set anys vaig conèixer Lluïa Ramis en un funeral a Santa Brígida de Cala Major, i des de llavors una bona empatia va començar a funcionar entre nosaltres. Sé que em va enviar uns contes en què ja hi havia aquesta facilitat nerviosa i fresca per escriure històries que va demostrar a la seva primera novel·la, *Coses que et passen a Barcelona quan tens trenta anys*. Com es deia abans, aquella periodista tenia fusta d'escriptora: facilitat per captar llenguatges, capacitat d'invenció d'una trama versemblant, bona trunyelladora d'històries, imaginativa, molt contemporània, enganxadora.

UNA NOVEL·LA DE NARCISISMES I DE RELACIONS HUMANES AMB LA XARXA AL FONS. Totes les pròtesis electròniques surten a *Egosurfing*, però crec que només són catalitzadors, trampolins del segle XXI, d'una acció ràpida, vibrant, turmixera, amarada amb les palpitations d'uns cossos tren-tanyers dins el parc temàtic ple de paranys de la gran ciutat com les

t e n d è n c i e s
[llibres]

cartes eren la matèria de *Les liaisons dangereuses*. La protagonista, innominada, i això és essencial dins la història, coneix Teo, el jove ferit per la bossa de fems, amb un e-mail, i durant tota l'obra es comunica, sobretot, amb essaemasses i e-mails. La periodista d'un reality, Rut, té notícia de la prota perquè troba el seu nom i llinatges (que no sabem mai) en una factura dels fems. Després es va separar d'un nòvio per mor del Facebook on va veure les fotos d'ell amb una altra. La revenja: penjar al Facebook com és la perdiu de tots els tios que ha boixat. Carles, un amant de la prota, té un MacBook i és corresponsal de guerra. Amadeu, un vell escriptor amb qui la prota fa feina, li fa copiar a l'ordinador un diari íntim a més dels articles que redacta a mà. La prota a la pàgina 219 fa una declaració de principis d'una lucidesa freda: «Avui en dia és estrany no topar-se amb un narcisista pa-

tològic. Hem passat d'una societat individualista a una societat vanitosa i egòlatra. Supòs que tots anam de protagonistes.» Na Rut, el primer que va fer, va ser anar a cercar a Sant Google la protagonista. I no la va trobar. Això, ara mateix, per a aquests personatges és una raresa. Tothom té iPod, mòbil, Watchmen, USB, MacBook o PC, bluetooth, Skylab, webcam; tothom linka, e-maila, esseemaesjeja, skylabeja, webcameja, etc. La cambra d'ecos, de ressonàncies, de miralls i de miratges està servida.

La Ramis, en una feina molt intel·ligent i primmirada, fa servir la parafernàlia xarxera com el que és: un lloc d'impostura, d'engany, de fingiment, d'imatgeria personal falsa en què els individus no mostren mai la seva manera de constitució. I això és el que a través d'uns capítols lleugers, entretinguts, i d'una rara senzillesa, ens mostra la novel·lista. Hi ha molta d'arte-

sanía constructiva en aquesta trama que se sosté en la veu de la protagonista que esdevé el ciment aferrador, aixecador, dels maons de la casa de l'escriptura, d'aquesta ebullició de cossos que viuen, boixen, se cerquen la vida, sofreixen, traeixen, estimen, es devoren, desmoren i intenten sobreviure pels carrers i les places i els bars i les discos, i les festes, i els dies i els treballs de la ciutat comtal tan etiquetada com plena de canvis i de noves escenografies en contínua transformació. En aquesta panoràmica personalíssima sobre la Barcelona de principi del segle XXI rau un dels encerts majors de la novel·la: els llocs i les accions es fan u, i d'aquí surt un raig de plans, seqüències, esdeveniments, noms i llocs que ens introdueixen en el cor de la ciutat, en el cor d'alguns dels seus joves habitants.

DUES PADRINES PER A UN LLIBRE: FRANÇOISE SAGAN I

Metges especialistes en oftalmologia

C/ d'Anselm Turmeda, 10. Palma (Mallorca)
 Tel. 971 20 15 12 - 971 29 47 44 - 971 29 54 50
 Fax 971 75 52 38
 A/e: iom@iom.es

CARMEN LAFORET. Ho vaig pensar des del principi quasi sense témer-me'n. La Cécile de *Bonjour tristesse* i l'Andrea de *Nada* se m'aparegueren com referències de l'escriptura de la protagonista que deixa la seva empremta sempre seguit amb notes, comentaris, records, llistes, citacions, pensaments molt semblants en la seva forma d'enunciació als d'aquelles heroïnes que engronsaren tants d'horabaixes de la meva adolescència lectora. «Sóc incapaç de veure els nins. En ells només hi veig persones. Persones que podrien ser na Rut, en Teo, n'Amadeu. Sent per ells el que sentiria per qualsevol. O sigui: res. No tenc sentiments.» Aquestes frases són germanes de les d'una Cécile que és com un animalet jove que només cerca estar a pler amb tot allò que se li presenta, d'una sentimentalitat eixuta, sense valors clars ni gust per la transcendència amb la felicitat

com a objectiu horitzontal. Solitària, misantropa, solipsista, amb amics invisibles durant la infantesa. Tota la força i la saviesa d'una dona que de nina ja ho era. També em fa pensar en Andrea per aquest deambular i *flâner* per una Barcelona d'ara a anys llum de la Barcelona de postguerra, però amb la mateixa mirada afuada d'aquells éssers que no deixen res per verd, que volen saber, que s'interroguen, que pensen, que recorden amb intensitat incandescent.

La Ramis ha caçat una petita música pròpia que per a mi constitueix la gran troballa d'aquest text que va llatí i es llegeix a tota. M'aturava molt i rellegia tots els bocins en què la protagonista se submergeix en si mateixa i poua, caça i extreu tot de pensaments, de fetes i fets, d'aventures i fracassos, d'innocències i crueltats, de desitjos, d'una tendral duresa i sensibilitat que fa que la sentis al teu

costat amb una veu xahrazadiana i embolicadora. Per aquesta escriptura plena de revolts íntims i confidències xiuxiuejades transcorre el millor de la novel·la, que t'amara com una pluja dolça amb les aventures i desventures d'una nina que encara conserva la frescor del *vert paradis des amours enfantins*, com deia l'aimat Baudelaire. La protagonista sap que no hi ha paradisos, però sí records fixats en el fons de si mateixa, plaers furtius, fracassos i tristeses amagades pel moll dels ossos, tendrors que suren per la pell, abandons i fugacitats. De la pàgina 252 a la 262 em vaig passar la història un parell de vegades pels ulls. La Ramis, una escriptora que sap donar forma als seus nombrosos punts de vista, inventora de salts mortals de raccord, pocavergonya dels llenguatges catalanesos d'una mallorquina que van a lloure amb total impunitat. Gràcies, nina! I alerta amb la llengua!

Mallorca recupera la veu
la veu de **Mallorca**

laveudemallorca.cat

DIPÒSIT

4,10

Més informació a les nostres oficines

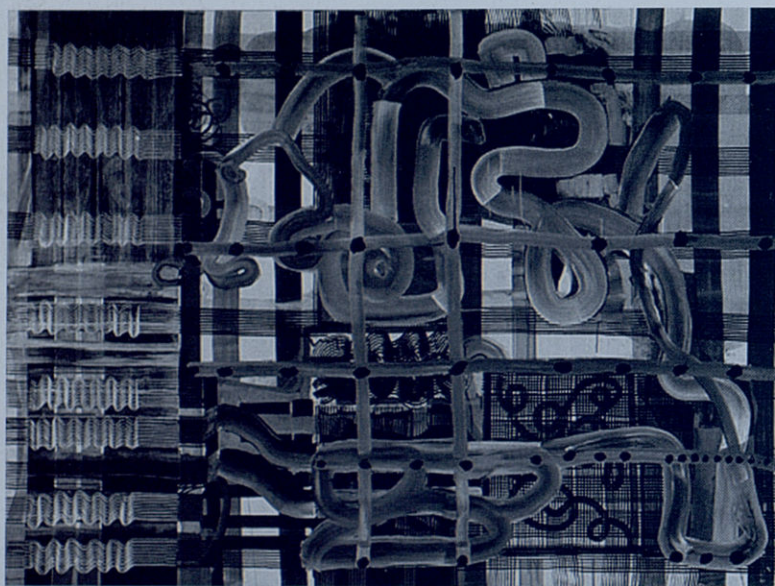
"SA NOSTRA"

CAIXA DE BALEARS

Juan Uslé

Puresa del natural

TEXT: JOSEP MARIA ALAMINOS

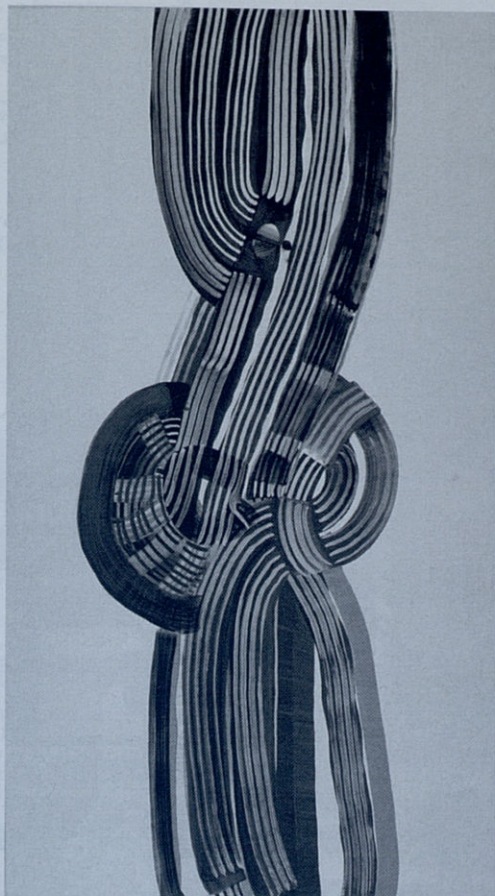

*Manthis, 1998-1999. Vinílic, dispersió i pigments damunt tela,
203 x 274 cm. © Juan Uslé*

Comissariada per Fernando Francés, el Museu Es Baluard de Palma presenta la primera exposició individual a les Illes de Juan Uslé. Es tracta d'un conjunt de vint-i-una pintures seleccionades entre les diferents etapes creatives de l'artista i pertanyents a la família «Rizomas». La sala 3 de la planta zero del museu, formada per tres espais contigus, serveix per confrontar aquestes obres, fetes entre els anys 1993 i 2009, i observar-ne les proximitats i les distàncies, els diàlegs i els silencis que s'han produït en l'evolució de la seva pintura.

Juan Uslé (Santander, 1954) s'ha convertit, avalat per una trajectòria artística de prop de quaranta anys, en punt de referència de l'abstracció contemporània. L'any 2002 rebé el Premi Nacional d'Arts Plàstiques, i la seva obra es troba

tendències **[art]**

Nudo erecto, 2004. Vinílic, dispersió i pigments
damunt tela, 198 x 112 cm. © Juan Uslé

Ladrón de alzapauños, 2007. Vinílic, dispersió i pigments
damunt tela, 61 x 45,7 cm. © Juan Uslé

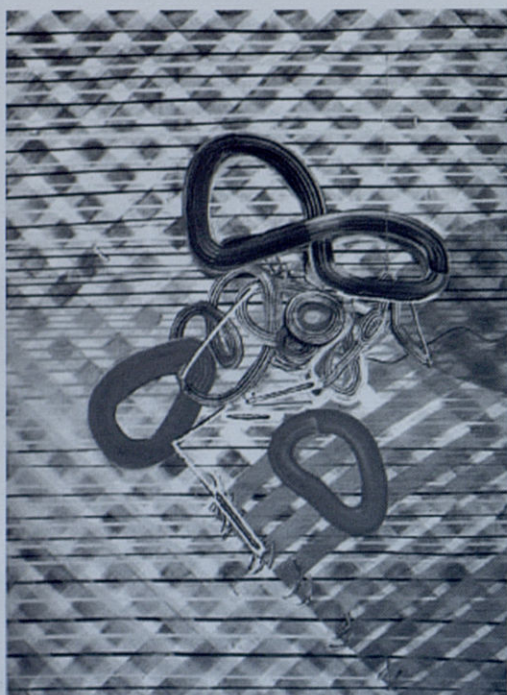
en importants col·leccions públiques i privades d'Espanya, Estats Units, França, Regne Unit, Alemanya, Bèlgica, Irlanda, Àustria, Portugal o Japó. Uslé ha exposat en importants museus i galeries nacionals i internacionals, com el MACBA de Barcelona, l'IVAM de València, el Museu Serralves de Porto (Portugal), el Museo Nacional Centre d'Art Reina Sofia de Madrid, la Fundación Marcelino Botín de Santander, l'SMAK (Stedelijk Museum voor Actuale Kunst) de Gant (Bèlgica), l'IMMA (Irish Museum of Modern Art) de Dublín, el Centre d'Art Contemporani de Màlaga o el Museu de Belles Arts de Santander.

Línia, color i sonoritat

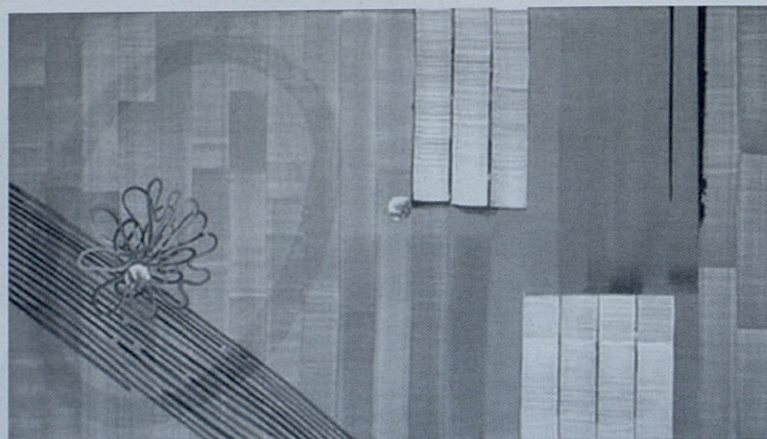
La primera conclusió que extraïem, quan contemplam les obres de Juan Uslé, és el seu interès per la puresa. Certament, Uslé se centra en la pintura pura, en l'exploració de les possibilitats que aporten la pinzellada, el traç, el color, la línia i el pla, per conformar un univers de ritmes compositius abstractes, però lligats subtilment a elements naturals, com les arrels dels arbres i de les plantes. D'aquestes arrels neix el tronc narratiu de la seva pintura, on cap la investigació i el joc, la racionalitat i la imaginació, la realitat i el somni. Els nusos i els rizomes, que fan refe-

rència precisament als gests intrincats, així com al creixement indefinit dels brots que en botànica són coneguts com rizomes, són pintures de colors vibrants i de grans contrastos entre les geometries i els gests.

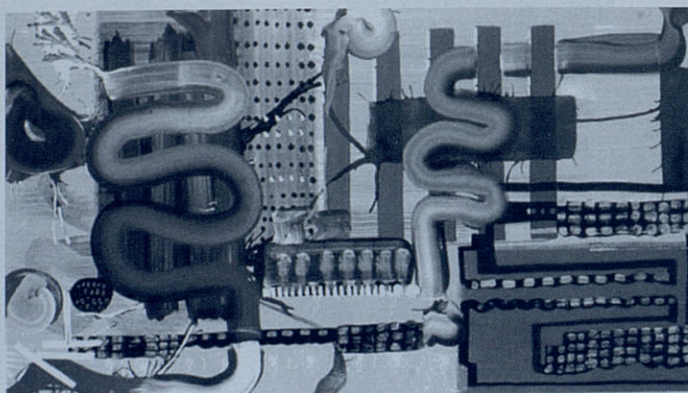
Uslé representa magistralment, amb registres gairebé sonors, fragments de la realitat sensible, externa, però també aspectes relacionats amb la memòria i el món dels sentiments que nien en ell mateix. En la seva pintura hi trobam el caos i l'encreuament de les imatges quotidianes, el batec accelerat de la seva vida a Nova York, on des del 1987 resideix bona part de l'any, però també la serenitat del trans-

Malatadas, 2009. Vinílic, dispersió i pigments damunt tela, 275 x 203 cm. © Juan Uslé

La ciudad escondida, 2003. Vinílic, dispersió i pigments damunt tela, 111,8 x 198,1 cm. © Juan Uslé

Rizomas, 1997. Vinílic, dispersió i pigments damunt tela, 112 x 198 cm. © Juan Uslé

córrer de la natura a Saro, Cantàbria, on també té estudi. Franges rítmiques de colors poblen les seves teles, on resten reflectides les inquietuds de l'artista en estrats, que conformen les superposicions cadencioses pròpies de la seva obra. I és que Juan Uslé, des d'un inconformisme declarat, cerca en la pintura els gests, els contrastes de formes i de colors que encara el poden sorprendre després de gairebé quaranta anys d'exercici pictòric.

En el catàleg de l'exposició, Fernando Francés escriu: «Tots els elements que configuren cada una de les seves pintures, cada signe, cada aparent i insignificant pinzellada, cada tret, cada color... tenen una funció determinada; fan part d'una partitura escrita amb una visió global, amb un coneixement quasi absolut del tot. Sens dubte és veritat que el camí, que el procés, completa i aporta determinats cognoms a l'estructura del quadre, però a diferència d'altres artistes,

de la majoria, l'estructura mental de l'artista dibuixa en la seva ment un esquema de bàsics que després ha de vetar o validar la mirada. I aquest procés, més mental que arbitrari, fa que l'obra d'Uslé sigui tan especial, tan misteriosa i tan diferent de la de la resta dels abstractes. Per ventura, i en bona part, perquè haurem de començar a pensar si vertaderament pot ser qualificada d'abstracta, o si, contràriament, es tracta [...] d'una recerca permanent de l'elementalitat, de la mínima expressió d'una realitat i, per tant, s'ha de plantejar la teoria que la seva pintura, realment, sempre té un origen figuratiu, encara que tamisat per un procés deconstructiu que provoca una involució en l'estructura de la realitat i que la fa tendir vers una abs-

tracció no assolida del tot, però tampoc aliena a una trajectòria intel·lectual.»

En la pintura d'Uslé s'hi palpa la importància que per al pintor té el seu entorn, la seva vida, el seu hàbitat privat, el seu microcosmos, l'empremta de la seva família, les seves experiències vitals i els elements senzills i quotidians, que són el fonament d'una filosofia de vida complexament senzilla, d'una manera d'entendre el món, que l'artista transfereix des del pensament i el sentiment fins al lleng, i que fa que ens endinsem en un món d'infinites sonoritats espirituals.

Juan Uslé. Nudos y Rizomas

Es Baluard Museu d'Art Modern i Contemporani de Palma
Fins al 2 de maig de 2010

25
anys de
biblioteques
municipals
creixem junts

Ajuntament de Palma

Arenal

Pça. Gaspar Rullán, 5 · 07600 Palma
Tel. 971 492 866
bibarenal@a-palma.es

- Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
- Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Casal Sollerí

Passeig del Born, 27 · 07012 Palma
Tel. 971 722 092

- De dilluns a divendres de les 8.30 a les 14.30 h
- Dimarts també de les 17 a les 20 h

Especialitzada en art

Coll d'en Rabassa

Albuera, 1 · 07007 Palma
Tel. 971 490 354
bibcoll@a-palma.es

- De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
- Dimarts i dijous també de les 10.30 a les 13.30 h
- Dissabte de les 9 a les 13 h

Cort

Pça. de Cort, 1 · 7001 Palma
Tel. 971 225 962
bibcort@a-palma.es

- De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
- Dissabte de les 9 a les 13 h

Establiments

Carretera Esporles, 74 · 07010 Palma
Tel. 971 765 192

biblioestabliments@telefonica.net

- De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
- Dimecres de les 9 a les 14 h
- Dissabte de les 9 a les 13 h

Gènova

Barranc, 22 · 07015 Palma
Tel. 971 405 481

bibgenova@a-palma.es

- Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
- Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Indioteria

Gremi Tintorers, 2 · 07009 Palma
Tel. 971 207 505

bibsaindioteria@a-palma.es

- Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
- Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Josep M. Llopart

Emperadriu Eugènia, 6 (S'Escorxador) · 07010 Palma
Tel. 971 753 942

bibjmllopart@a-palma.es

- De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
- Dissabte de les 9 a les 13 h i de les 16 a les 20 h

Molinar

Xadó, 3b · 07006 Palma
Tel. 971 247 649

bibmolinar@sfa-palma.es

- Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
- Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Olivar

Plaça de l'Olivar, edifici Mercat de l'Olivar, 1ª planta
· 07002 Palma

Tel. 971 726 580

bibolivar@a-palma.es

- De dilluns a divendres de les 8 a les 14 h
- Dissabte de les 9 a les 13 h

Polígon de Llevant

Ciutat de Querétaro, 3 · 07007 Palma

Tel. 971 242 155

bibpoligondellevant@sfa-palma.es

- Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
- Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Rafal Vell

Joan Estelrich Artigues, 50 · 07008 Palma
Tel. 971 474 414

bibrafaivell@sfa-palma.es

- Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
- Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Ramon Llull

Institut Balear, s/n · 07012 Palma

Tel. 971 299 260

bibramonllull@sfa-palma.es

- De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
- Dissabte de les 9 a les 13 h

Sant Jordi

Pau Bouvy, 31 · 07199 Palma
Tel. 971 742 036

bibsantjordi@a-palma.es

- Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
- Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Santa Catalina

Fàbrica, 34 · 07013 Palma

Tel. 971 286 069

bibstacatalina@sfa-palma.es

- Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
- Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Cladera

Calà Mitjana, 41 · 07009 Palma
Tel. 971 470 839

bibsoncladera@a-palma.es

- Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
- Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h
- Dissabte de les 9.45 a les 13 h

Son Ferriol

St. Joan de la Creu, 43 · 07198 Palma
Tel. 971 429 856

bibsonferriol@a-palma.es

- De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
- Dilluns i dimecres també de les 10.30 a les 13.30 h
- Dissabte de les 9 a les 13 h

Son Forteza

Sant Isidre Llaureador, 25 · 07005 Palma
Tel. 971 243 983

bibsonforteza@a-palma.es

- Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
- Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Gotleu

Josep Garcias 2b · 07008 Palma
Tel. 971 273 507

bibsongotleu@sfa-palma.es

- Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
- Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Rapinya

Catalina March, 4 A · 07013 Palma

Tel. 971 792 337

bibsonrapinya@a-palma.es

- Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
- Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Sardina

Camí Passatemps, 123 · 07120 Palma
bibsonsardina@a-palma.es

- Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
- Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h
- Dissabte de les 9.45 a les 13 h

Son Ximelis

Cap Enderroc, 14 · 07011 Palma
Tel. 971 791 233

bibsonximelis@a-palma.es

- De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
- Dimarts i dijous de les 10.30 a les 13.30 h
- Dissabte de les 9 a les 13 h

Terreno

Dos de Maig, 1 · 07015 Palma
Tel. 971 737 709

bibelterreno@a-palma.es

- Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
- Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

t'acostamla cultura

Regidoria de Cultura, Patrimoni
i Política Lingüística

El camí de l'Arxiduc i el puig del Teix

TEXT I FOTOS: GASPAR VALERO

Itinerari

Valldemossa – font de l'Abeurada – pla del Pouet – coll de Son Gallard – cova de l'Ermità Guillem – camí de l'Arxiduc – puig Caragolí – pla dels Aritges – pla de la Serp – cim del puig del Teix – casa de neu dels Cairats – font dels Polls – font de na Rupit – cases de Son Gual – Valldemossa

Horari aproximat:

4 h 30 min (sense les aturades)

Camí de l'Arxiduc.

[itineraris]
t e n d è n c i e s

Començam l'excursió a Valldemossa. Pel carrer de Pilar Montaner, arribam a l'escola pública, un edifici amb uns bells arcs d'estil regionalista i guarnit amb pins ben alts. Per la part esquerra de l'escola hem de pujar una escala que ens deixa en uns carrers de la urbanització de Son Gual; anam primer vers la dreta i, immediatament després, voltam a l'esquerra; novament giram en lleugera tendència cap a l'esquerra i posteriorment a la dreta, on trobam, a la fi, l'inici del camí de carro, que és on desapareix l'asfalt, amb Can Massana a la dreta. Per camí més estret, a la dreta ens acompanya una nova pista, rere un filferro. En el primer revolt cap a l'esquerra, en pujada, el nostre camí conflueix amb una altra via que ve de Son Gual, amb un sòl de roques molt irregular. Amb les primeres alzines trobam la desviació de les Basses, a la dreta; vora la cruïlla, hi ha una barreira de metall amb un botador de fusta que hem de franquejar. A l'altra part, en lleugera tendència cap a l'esquerra, continuam pel camí

de carro, que ara discorre acompanyat per una canaleta. Un poc més endavant arribam a la font de l'Abeurada, a uns quinze o vint metres a l'esquerra del camí.

Des de la font de l'Abeurada recuperam el camí del pla del Pouet. Ara comença una forta pujada per aquest camí, ample però amb abundant pedreny solt, i que descriu revolts amples que salven un desnivell important. Gràcies a l'altura guanyada ràpidament, aviat apareix el poble de Valldemossa als nostres peus. A mitjan pujada, és factible anar per una drecera que surt de la dreta del camí, i que en realitat és el que queda del camí vell. Més amunt, assolim la barrera del Pouet. Cap a la dreta de la barrera surt el camí del pas d'en Miquel, que deixam de banda.

Des de la barrera del Pouet continuam cap al nord, en línia recta però amb lleugera tendència cap a l'esquerra. A pocs metres, a la dreta, observam una gran bassa, destinada a l'abeurada del bestiar. També trobarem altres restes d'ocupació humana, com barraques, clapers, i rotlles de sitja de carboner. Mentre, sota les ombres de les alzines, arribam al pla del Pouet. Ocupa una clariana oberta entre l'alzinar i era un centre d'abastiment i de distribució d'aigua entre els carboners i altres treballadors de la contrada. Al bell mig del pla encara resta com a testimoni d'aquesta activitat ja desapareguda el solitari pou, ara inutilitzat, que dona nom al planiol.

Des del pla del Pouet continuam en direcció nord-est, lleugerament cap a la dreta segons la posició d'arribada. Més a l'esquerra ens cau el camí del mirador de les Puntetes de la Talaia Vella. Situats en la nostra ruta, ens endinsam dins l'alzinar, amb presència de clapers a ambdós costats del camí. Una pujada suau ens condueix en poc temps al coll de Son Gallard. Aquest indret és un entreforc de camins: a l'esquerra, cap a ponent, parteix el

sender cap al cim de la Talaia Vella, on es localitza la caseta refugi de l'Arxiduc, avui en ruïnes; davant, cap al nord, s'inicia la davallada cap a les cases de Son Gallard; a la dreta, en pujada, avança l'itinerari cap al camí de l'Arxiduc i el puig Caragolí, que és per on continuam l'excursió. En aquest coll, l'Arxiduc hi féu construir uns pedrissos que convergeixen en forma d'angle i que conviden al descans. A la vora, s'hi pot veure un coll de tords.

Pujam cap a llevant (dreta). En poc temps la vista comença a ei-

xamplar-se cap a la mola de Planícia i el puig de Galatzó al fons. Si volem visitar la cova de l'Ermità Guillem, a uns cinc o sis minuts de pujada des del coll de Son Gallard, trobarem una desviació cap a la dreta. A un centenar de metres hi ha un portell i, a l'altra part, veurem el recinte de paret que tanca l'entrada de la cova.

La cova de l'Ermità Guillem és un bon exemple de localització de l'anacoretisme o eremitisme individual. L'ermità Guillem de Sant Pau ocupà durant molts d'anys

Cim del Teix.

aquest asprívol habitatge. Morí l'any 1635 a l'Hospital General. L'entrada de la cova és anunciada per un tancat de paret seca, al fons del qual s'obre la boca de la cova. Rere la paret de la dreta del recinte, hi ha una marjada per a un conreu de subsistència. A l'interior de la cova, a l'esquerra de la sala d'entrada, hi ha restes d'un pou que és alimentat per una font natural. Més al fons, separades per murs interiors, hi ha altres estances destinades a un habitatge humil.

Després de visitar la cova de l'Er-

mità Guillem, continuam la pujada en direcció nord/nord-est. Si miram el portell del recinte de la cova, des de l'exterior, hem de prosseguir cap a l'esquerra. Aviat, el sender adopta les característiques del camí de l'Arxiduc, amb un marge de sosteniment a la part esquerra. Un poc més endavant, enllaça amb el camí el sender que havíem deixat per anar a la cova. Després de dues giragonses que ens permeten guanyar bona altura, arribam a un tercer revolt del camí que serveix de mirador. Davant i a la dreta, es despleguen els impressionants espadats en forma de roca tallada que acolliran els nostres propers passos. Assolida la pujada amb un altre revolt, arribam a un autèntic mirador natural on l'altitud de l'indret ens reserva una sorprenent vista panoràmica sobre la costa nord, entre Valldemossa, Deià i Sóller, on la Foradada és l'estrella indiscutible.

Mentre descabdellam el camí de l'Arxiduc, a l'esquerra queda el buit format per altíssimes penyes tallades a plom, amb perill de vertigen; és la contrada denominada les Tres Osques. A mesura que avançam, en direcció nord-est, apareixen davant la nostra vista el puig Major, el llunyà puig de Massanella i, més proper, el puig del Teix. Deixam a l'esquerra la via dels cingles de Son Rul·lan i arribam al puig Caragolí, amb una curta camada del camí que puja al capcurucull. El puig Caragolí té 944 metres d'altitud, i és el lloc més alt de l'antic Miramar arxiducal. Vora la roca que constitueix el cim, s'hi troba una placa que en homenatge a l'Arxiduc van col·locar els muntanyencs el 23 de desembre de 1990.

Una vegada que hem davallat del puig Caragolí, continuam pel camí de l'Arxiduc. Uns cinc minuts més endavant el camí dissenya una miranda amb bona vista sobre Deià i sobre el proper pla dels Aritges, on arribam després de cinc minuts més de davallada, amb algun revolt angulós descrit pel camí. El centre

del pla dels Aritges es caracteritza per un redol de pins, vora el qual deixam el camí de les Fontanelles, que parteix cap a la dreta. Avançam encara pel camí de l'Arxiduc, en tendència a l'esquerra, i en set minuts arribam a la zona de la cova de l'Aigua. Es tracta d'una petita cavitat inundada que es troba a la dreta del camí.

El camí de l'Arxiduc discorre novament a la recerca de l'alt penya-segat abocat sobre la costa nord. Hi trobarem un mirador que es desvia alguns metres del camí i que, situat sobre un dels petits turons que voregen el camí, ens convidarà a la contemplació de la costa de Deià. Alguns minuts més endavant, hem de posar atenció a la bifurcació de camins que ens espera, car hem de deixar el camí de l'Arxiduc, que ens conduiria cap a la coma dels Cairats, i voltar cap a l'esquerra, en pujada vers el puig del Teix. Aquest entreforc de camins es troba vora el lloc conegut com a Racó Perdut. El nou camí és més estret i prest salva un desnivell en forma de graó que requereix una senzilla grimpada, amb ajuda de les mans. Continuem la pujada, i en no gaire temps arribam a una paret que marca el final de la propietat pública de Son Moragues. Hem salvar la paret pel botador de fusta del seu extrem esquerre, vora un desnivell que acull antigues tanques per al bestiar, indret denominat el Corral dels Bous. Prest arribam al pla de la Serp, ampla esplanada que constitueix el darrer graó natural abans d'assolir el cim del puig del Teix, la mola summital del qual apareix, gegantina, a la nostra dreta.

Per fer la pujada final, anam per un petit tirany en un terreny de roca i terra, cap al coll situat entre el Teixot (1.063 m), que queda a la nostra esquerra, i el cim del puig del Teix. Des del coll, ens dirigim cap a la dreta, enfilant directament el punt superior del cim. L'estepa joana i els coixinets de monja se-

ran gairebé l'única companyia vegetal. Arribam al cim del puig del Teix (1.064 m) en pocs minuts i hi trobam un vèrtex geodèsic i una creu metàl·lica. La vista panoràmica serà un bon premi a l'esforç fet, no debades hem aconseguit pujar a un dels cims més clàssics de la muntanya mallorquina.

Davallam del cim per la mateixa ruta de pujada, cap al pla de la Serp. Passam novament el botador de la paret del Corral dels Bous, davallam el graó rocós i enllaçam amb el camí de l'Arxiduc en l'entreforc que, cap a l'esquerra, ens conduirà a la coma dels Cairats. Després del revolt anomenat el Racó Perdut, comença la davallada, per camí empedrat i revolts angulosos, mentre les alzines reapareixen. Després d'un tram més ample i amb pedreny solt, el camí ens deixa vora la casa de neu de Son Moragues.

La casa de neu de Son Moragues, també dita dels Cairats, és de grans dimensions i presenta un perímetre de paret que sobresurt del sòl i marca la forma dels aiguavessos de la coberta. A la part de la dreta, al lateral petit, s'hi localitza el portal, que encara conserva els brancals, així com la llinda, caiguda. Als laterals llargs, hi ha dues bombarderes, és a dir, finestrans per llançar la neu a l'interior. Les dimensions del dipòsit són: 16,10 metres de llargària,

Camí de l'Arxiduc.

6,90 metres d'amplària i 4 metres de profunditat.

Un revolt més avall de la casa de neu de Son Moragues es troba el refugi, que era l'antic porxo o habitatge dels nevaters; té planta rectangular, coberta d'un aiguavés, amb teules, i alçat d'una planta amb portal de llinda. Vora el refugi comença la pista forestal de la Conselleria d'Agricultura i Pesca, que té una davallada molt rosta. Després d'un revolt a l'esquerra, deixam a la dreta una bassa, i la pista forestal presenta noves gira-

gones, fins que aviat arribam a la font dels Polls. Observam la font de mina, guarnida amb els arbres que li donen nom, a més d'un coll de cisterna i marjades amb taules i bancs de fusta.

El nostre camí accentua el rost en davallada, amb revolts molt marcats pel desnivell que salven; tres voltes més avall de la font, arribam a un forn de calç que queda a l'esquerra. Mentre, altres rotlles de sitja i forns de calç apareixen als costats del camí. Després de quatre revolts a dreta i esquer-

GRUP AVA

Viajes

Martel

BAL. 029 M/D

**GRANS VIATGES
ESTIU 2010**

VIETNAM I CAMBODJA

Tresors del Mekong 15 dies / 12 nits
2.389 EUROS

VIETNAM 12 dies / 9 nits

1.849 EUROS

Preus amb vols des de Madrid

NOVETAT JUNY, SETEMBRE I OCTUBRE

TREN TRANSCANTÀBRIC / BILBAO - LLEÓ - BILBAO

4 dies / 3 nits

595 EUROS per persona en cabina doble

Oms, 50 · 07003 · Palma (Mallorca) · Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · A/e: ventas@viajesmartel.com

Puig Caragoli nevat.

ra, arribam al primer exemple d'activitat tradicional: el ranxo de carboner. La *indústria del carbó*, com indica el cartell informatiu, presenta una sitja muntada sobre el rotlles corresponent, a més d'un forn de coure pa i una barraca amb la coberta reconstruïda. La pista ara davalla sense revolts, amb nombrosos rotlles de sitja de carboner pels voltants. Més avall, a la dreta, apareix el segon element de les mos-

tres de la cultura popular de muntanya que han estat rehabilitades en aquesta coma. Es tracta del forn de calç; l'olla del forn ha estat restaurada i sengles camins d'accés hi condueixen. No gaire enfora del forn de calç, arribam a la zona final de la finca pública de Son Moragues, amb un portal amb barreira de fusta que es franqueja per un botador amb graons de pedra situat a l'esquerra de la barrera.

Des de la barrera de la finca pública de Son Moragues, avançam per camí de carro, cap al sud-oest, entre les primeres oliveres. Un primer revolt a la dreta seguit d'un altre a l'esquerra ens deixen vora la font de na Rupit, desvirtuada completament per un buc constructiu actualment en estat ruïnós. Dos minuts més endavant, arribam a una cruïlla de camins: a l'esquerra, segueix el camí de les cases de la Coma; a la dreta, es manté el camí de Valldemossa, després d'un portell amb graellat per evitar el pas del bestiar; per continuar el nostre itinerari, avançam per aquesta darrera via. Les cases de la Coma, les de l'Hort i la moleta de Pastoritx dominen la vista cap a llevant. Després de passar per un portell sense barrera, el camí descriu un revolt cap a l'esquerra. Així, arribam a la urbanització de l'Arxiduc, després de passar una barrera metàl·lica amb brancals de totxos que suposa el final del camí de carro i l'inici de l'asfalt del carrer de la Toscana. Envoltats de xalets en construcció, entram cap a l'esquerra al carrer de Lluís Vives, i arribam a les cases de Son Gual, que tenen una preciosa torre de defensa del segle XVI i un portal forà d'arc rodó. Cap a l'esquerra, travessam la carretera de Palma a Deià i entram a la vila de Valldemossa, on acabam l'excursió.

www.esrefugi.es

ESQUI SNOW	ESCALADA	BARRANCS ESPLEC	VIATGES	MONCANYA CRACKING	CAMPING	ORIENTACIÓ	CURSES

DES DE 1976

ES REFUGI

ESPORTS D'AVENTURA

Via Sindicat, 21, Pati. 07002. Palma de Mallorca, Illes Balears. T 971 71 67 31. A/e refugi@base.net

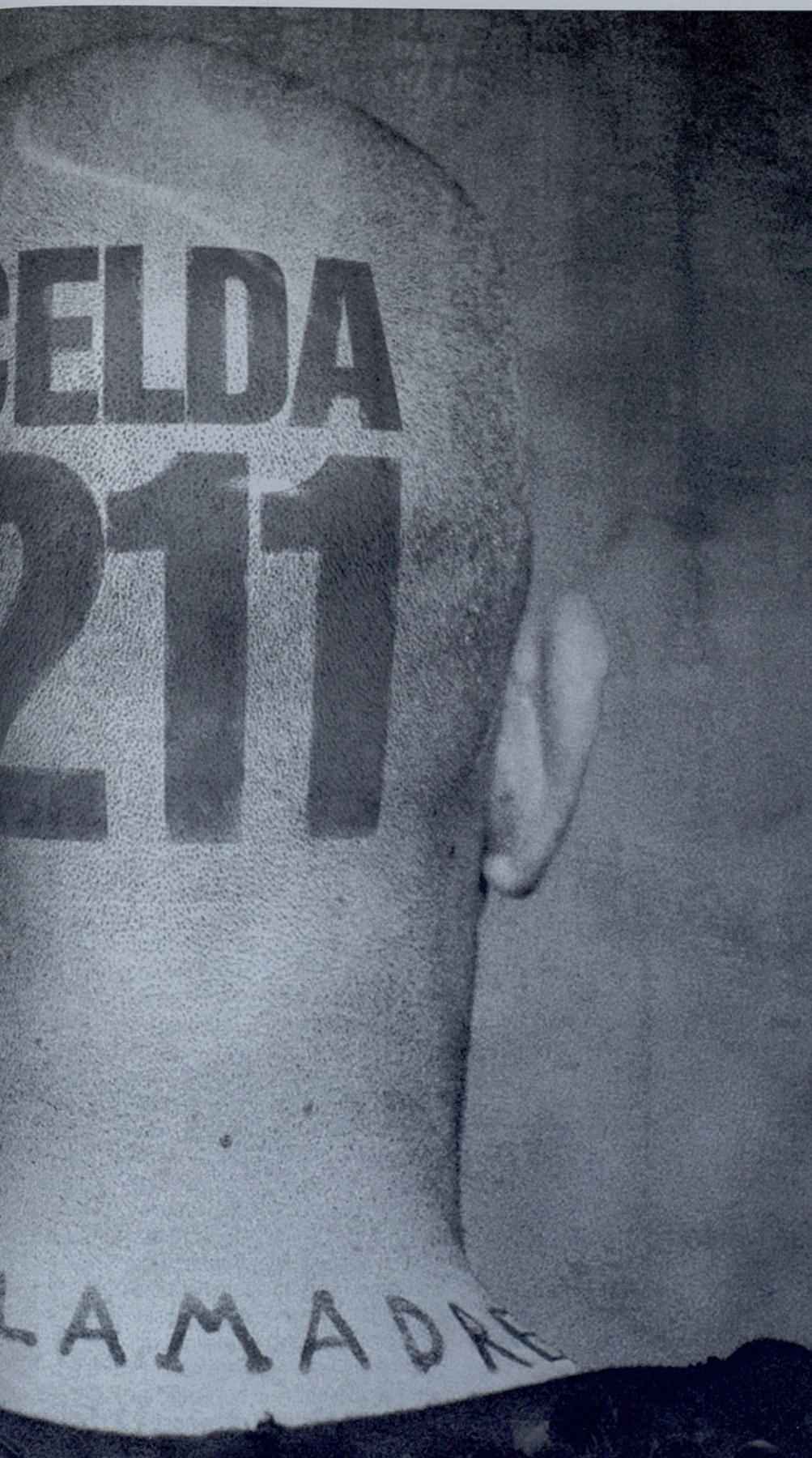
Daniel Monzón aspira a Hitchcock

TEXT: MATÍAS VALLÉS

L'ambició només s'expressa correctament per mitjà de l'obra. En les dues pel·lícules de Daniel Monzón tot apunta a Hitchcock, tal vegada un projecte irrealitzable però que ha trobat un desafiament formidable en el cineasta mallorquí. El seu primer títol, *La caja Kovak*, era una imitació aplicada del mestre. Hi havia el misteriós i obligat McGuffin, amb una onada de terror massiu, fins i tot amb la coloració empastelada típica de l'anglès. Al director mallorquí només li faltava harmonitzar els diferents trucs en una estructura coherent. També hi va aprendre que el guió és tan o més important que la direcció. Així ho manté Gore Vidal, per a qui, si una pel·lícula mereix el concepte d'autor, ha de recaure sobre el seu guionista.

A pesar de les mancances, a *La caja Kovak* s'afirmava una decidida voluntat d'atmosfera, una

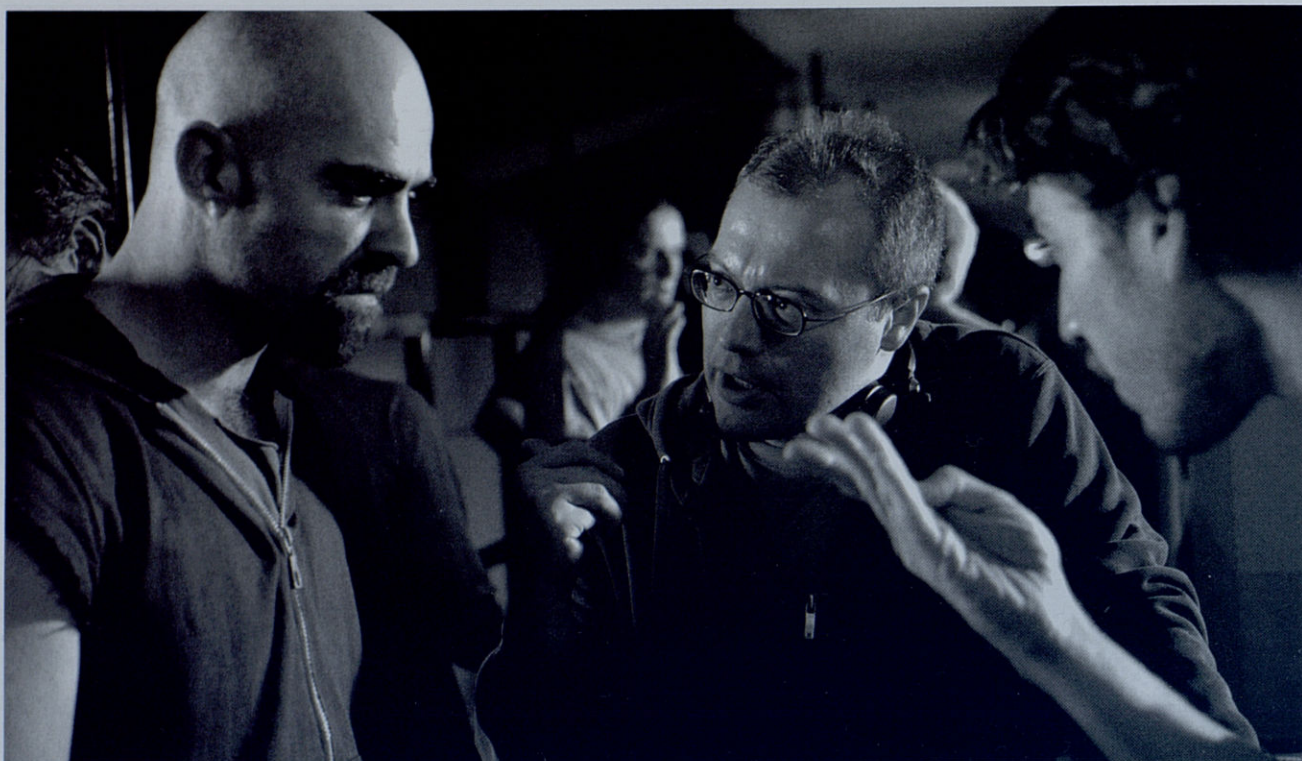

professionalitat en el llenguatge i la fugida de qualsevol temptació de refugi en l'amateurisme. També s'hi detectava un amor irrevocable per Mallorca, una relació d'amor amb les seves geografies, fins i tot les més castigades com l'aeroport o les coves que devoren i regurgiten turistes. Aquesta adheència al territori va passar desapercebuda en cercles culturals locals, que expulsen de si qualsevol creador l'àmbit del qual superi l'insular. Tampoc en aquest cas no hi va haver reciprocitat en l'idil·li. Una vegada més, l'illa de la pantalla seria un territori estranger per als mallorquins. El menyspreu a la reproducció cinematogràfica de Mallorca explica que les pel·lícules que s'hi han rodat siguin grosserament deficientes, en la pràctica totalitat.

Un «petit país» –per recórrer a la denominació utilitzada per Francesc Antich fins que se li va recriminar l'èmfasi en la menudesa– rep amb soltesa cada any una població flotant que decuplica el seu nombre d'habitants. Simultàniament, tracta amb menyspreu la promoció que suposa la seva rèplica a les pantalles. De nou, Daniel Monzón serveix d'exemple. La multipremiada *Celda 211* va poder haver-se rodat a l'antiga presó palmesana, no es pot demanar més fidelitat a un artista. No obstant això, els inconvenients burocràtics se'n varen endur la millor pel·lícula espanyola del segle XXI a les instal·lacions carceràries de Zamora. En fi, també Hitchcock va haver d'emigrar a Hollywood per disposar dels mitjans òptims per al seu treball.

Els paral·lelismes en la desigual acceptació no s'extingeixen amb les localitzacions. L'elevació a la divinitat de Hitchcock és obra dels francesos de *Cahiers*, perquè un director per a majories no es mereixia una anàlisi detallada des del prisma intel·lectual. Després d'haver estat rehabilitat, Truffaut li fa una entrevista amb la longitud d'un

llibre, en les seves pel·lícules es detecten influències dels prerrafaelites i els simbolistes, l'Über-crític Arthur Danto col·loca un fotograma de *Vertigen* en una de les seves epopeies de filtració hegeliana de l'art contemporani. En una dimensió més provinciana, l'oblidat Monzón rep les condecoracions més significatives de les Balears quan les acadèmies i els festivals s'han pronunciat amb admiració sobre la seva gran pel·lícula hitchcockiana.

Aquest text peca de la grandiloqüència habitual en el seu autor, que suposa una injúria en el cas concret de Hitchcock i Monzón. A manera de correcció, recordem que es tracta de cinema per a majories, almenys fins que arribin els pasolinis per informar l'audiència que està contemplant una obra d'art. *Celda 211* ha estat un merescut supervendes, i el novel·lista Ken Follett va detallar un dia la regla bàsica per aconseguir-ho. En cada pàgina dels seus llibres inclou una sorpresa que avança l'acció, i

manté fixada l'atenció dels lectors que disposen cada vegada de més distraccions i de menys capacitat de concentració. En la versió cinematogràfica, una toc d'alerta en cada escena.

Per raons que no puc desxifrar –i que tampoc no importen gaire, perquè Hitchcock és el director favorit dels crítics psicoanalítics, per sobre de David Lynch–, cada vegada que pens en *Celda 211* em ve al cap *Estranys en un tren*. Tal vegada perquè coincideixen en el fet que l'intercanvi dialèctic entre els protagonistes se superposa a l'acció. En la pel·lícula de Monzón desitjam un nombre més gran d'escenes en què el Malamadre de Luis Tosar s'enfronti amb el funcionari de presons la vida del qual canvia per un gir de l'atzar, un altre senyal hitchcockià amb extensa representació en *Strangers on a train*, la recreació del relat de la perversa Patricia Highsmith.

El menyspreu a la pel·lícula de Monzón no es limita a la pleta insular. En vista de l'any cinemato-

gràfic, per què no va figurar ni tan sols en la terna que es va considerar per a l'Oscar a la millor pel·lícula estrangera? Perquè les vaques sagrades Amenábar o Trueba no podien quedar fora de les apostes. Al final, la nominada va ser la mediocre *El desfile de la victoria*, que ningú no recordarà. Els esforços inútils per concedir un mínim d'entitat a *Ágora* han topat amb la realitat. Benvinguda sigui la seva recaptació artificial, perquè serà l'única virtut que li atorgarà un passaport a la història del cinema.

Hitchcock era un artesà meticulós, que dibuixava les seves pel·lícules amb mirament. Monzón comparteix l'obsessió, perquè *Celda 211* és un projecte amb notables dificultats. Al seu director no li tremola el pols, ni en el fragment de la seva pel·lícula que degenera cap a un butlletí de notícies televisiu. Culminat el triomf, al mallorquí li plouran ofertes d'escenaris naturals per a la seva pròxima pel·lícula. En comunitats diferents de la nostra, evidentment.

MOU UN DIT PER LA SERRA

Entra a “serradetrabantana.net” i signa per la candidatura a patrimoni mundial UNESCO en la categoria de paisatge cultural.

Comes Barrancs Penya-segats Marge's Castells Possessions Balms Cases de neu
Fonts Torrents Camins Marge's Castells Possessions Balms Cases de neu
Cocons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Barrancs Penya-segats Sitges Platges Cales Calons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Marge's Paret's Barraques Sitges Platges Cales Calons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Possessions Fauna Flora Cims Penya-segats
Valls Comes Barrancs Cocons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Sitges Platges Cales Calons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Comes Barrancs Penya-segats Marge's Castells Possessions Balms Cases de neu
Penya-segats Avencs Balms Cases de neu
Cales Calons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Cims Valls Comes Barrancs Cocons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Barrancs Penya-segats Sitges Platges Cales Calons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Cases de neu Fonts Torrents Camins Marge's Castells Possessions Balms Cases de neu
Comes Barrancs Penya-segats Marge's Castells Possessions Balms Cases de neu
Fonts Torrents Camins Marge's Castells Possessions Balms Cases de neu
Cocons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Calons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Molins Paret's Barraques Sitges Platges Cales Calons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Valls Comes Barrancs Cocons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Balms Cases de neu Fonts Torrents Camins Marge's Castells Possessions Balms Cases de neu
Marge's Paret's Barraques Sitges Platges Cales Calons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Platges Cales Calons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Barrancs Penya-segats Sitges Platges Cales Calons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Flora Cims Valls Comes Barrancs Cocons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Cases de neu Fonts Torrents Camins Marge's Castells Possessions Balms Cases de neu
Marge's Paret's Barraques Sitges Platges Cales Calons Conreus Molins Castells Possessions Balms Cases de neu
Fauna Flora Comes Valls

La major inversió pública de la història

1.061 MILIONS D'EUROS

A grans problemes, grans solucions. El **Govern de les Illes Balears** per garantir el progrés i el benestar de tots els ciutadans posa en marxa la major inversió pública en la història de la nostra comunitat. Més de 1.000 milions d'euros que asseguraran l'activitat econòmica i consolidaran més de 36.000 llocs de feina.

**Sempre
endavant**

GOVERN
de les ILLES
BALEARS.

www.illesbalears.cat